etis filiab⁹ vrbis mee. ꝯq̄rit q̄dez. Econtra
Iob. Pepigi fed⁹ ꝛc̄. Sic boni religioſi re/
cludūt ſe in cellis ꝛ in monaſterijs q̄i in ſe/
pulchꝛis ne vel ipi ꝯcupiſcāt mūdū vel cō
cupiſcant. Quāto em̄ rari⁹ vides vl' audis
que mūdi ſunt. tāto affect⁹ tu⁹ ad ea concu/
piſcenda frigidioꝛ erit ꝛ min⁹ cogitabis ea.
Ecōtrario. Quāto frequēti⁹ cū ſingularib⁹
ꝯuerſaris eo mag⁹ puluere ſeculi reſperge/
ris. q̄ inſenſibilit' paulatim interi⁹ tenebre/
ſcis. ꝛ affect⁹ fit crudus ꝛ moꝛes inſuaues.
In molendino nō puluerulentum eſſe vix
poſſibile eſt. Sextū eſt reꝑmere interius
cogitatiōes prauas. ꝛ affectiōes carnales.
qꝛ iſte ſunt domeſtici hoīs inimici. q̄ꝝ frau
de vrbs mētis hoſtib⁹ tradit' ſi nō bn̄ caue/
atur. Sap̄. Peruerſe em̄ cogitatōes ſepa/
rāt a deo ꝛc̄. Math̄. De coꝛde exeūt cogita
tiones male. Et h̄ ſunt q̄ coinq̄nāt hominē.
Nulla exterioꝛ munitio ſufficit ad cuſtodi/
am vrbis vbi domeſtici ꝑfidi fuerit. ita nul
la foꝛinſeca cuſtodia caſtitatē ꝯſuat. ſine cu
ſtodia int'na cogitationū ꝛ affectionū. Pro
uerb̄. Om̄i cuſtodia cuſtodi coꝛ tuū ꝛc̄. Ca/
ſtis ꝛ honeſt⁹ matronis. nō ſolū praua opa
ſed etiaz ſuſpecta ſuſurria fugiēda ſunt. ꝑ q̄
vel tēptari vl' infamari poterit eaꝝ caſtitas
ꝛ honeſtas. ꝛ ꝓuocari marit⁹ ei⁹ in furoꝛē ꝛ
zelotipie ſpū inflāmari. Sic etiā aīa religio
ſi. q̄ eſt xp̄o deſponſata ꝑ fidē ꝛ votū caſtita
tis. ſuſurria prauaꝝ ſuggeſtionū nō recipi/
at vel retineat in coꝛde qđ dn̄s ſꝑ intuetur.
Hiere. iiij. Uſq̄ꝫ moꝛabunt' in te cogitati
ones noxie Septimū eſt frequēs ſtudiū
oꝛonis ꝛ deuotōis. Sap̄. Ut ſciui q̄a non
poſſem alit' eſſe ꝯtinēs niſi de⁹ det. adij do/
minū ꝛ oꝛaui. ꝛ dixi ex totis p̄coꝛdijs meis
ꝛc̄. Ps̄. Niſi dn̄s cuſtodierit ciuitatē ꝛc̄. Et
ideo ſꝑ eſt oꝛādū. qꝛ ſine ipi⁹ auxilio nil poſ
ſum⁹ facere vt roꝛe gr̄e ſue extinguat vel re
ſtringat in nob̄ ignē ꝯcupie. Ipa etiā oꝛati
onis virt⁹ que eleuat mentē ſupꝛa ſe ad de/
um. purificat ei⁹ affectiones. ꝛ deſideria ca/
ſtificat. ꝛ intellectū illumiat. ꝛ dei amoꝛem
infundit. Ex q̄ generat' quidā hoꝛroꝛ pecca
ti ꝛ deteſtatio carnal' voluptatis. ꝛ volūtas
roboꝛat' ꝯtra tēptatōes. ꝛ ipe tēptatōes de/
bilitant' vt facili⁹ cōuincant'. Unđ cū moy/
ſes oꝛās in monte. eleuaret man⁹ ad deuz.
vincebat iſrl'. cū ꝟo remitteret eas ꝛ depo/
neret vincebat amalech. Moyſes eſt religi
oſus de aquis ſeculi extract⁹. Amalech tē/
ꝑtatio carnis. q̄n̄ ad terrena eas remittim⁹
hoſtis roboꝛat'. Quid aūt oꝛem⁹ ſic̄ opoꝛ/
tet neſcim⁹. Iđo ipe dn̄s quid opus ſit no/
bis pleniſſiſſime ꝑ ſe ſciens docuit ꝟbo ꝛ ex
emplo dicens Math̄. vj. Sic ergo vos o/
rabitis. Pr̄ nr̄ ꝛc̄. In hac oꝛone plene om/
nia vite p̄ſn̄tis ꝛ future neceſſaria cōpꝛehen
dunt'. ſicut in ſymbolo om̄ia cōpꝛehendun
tur credibilia et credenda. Et in decalogo
om̄ia facienda vel cauēda. ita in hac oꝛone
om̄ia petenda vel ſperāda includunt'. Un̄
qui eā ſcit ſatis ſcit ad oꝛandū. Ideo autez
tam breuē oꝛonē fecit vt facile diſcat'. ꝛ me/
moꝛie cōmendet'. ꝛ min⁹ ſit tedioſa. et ne ꝓ/
pter prolixitatē ſupficialit' tm̄ acceleret' cō/
pleri. ſed ꝓfundi⁹ poſſit in ea meditari. ꝛ vt
ſepi⁹ iteret'. ꝛ vt fiduciā nob̄ det ꝑ h̄ qꝛ cele/
riter vult exaudire p̄cantes. Iđ etiā eā i ſe/
ptē ꝑtes diſtinxit vt ſciam⁹ plura ibi eē pe/
tenda. ꝛ vt in q̄ mag⁹ libet poſſit hō imoꝛari
Et q̄ nō hꝫ opoꝛtunitatē ſꝑ om̄s ꝑficiendi
vbi vult t'miet vl' inchoet vl' repetat ſic̄ pla/
cet. Cui g̃ oꝛare docuit ꝛ iuſſit. inuit ſe vel/
le exaudire ꝛ illas petitōes nō recuſare Pr̄
nr̄ ꝛc̄. Req̄re alibi.

Finit tractat⁹ de vicijs ꝛ eoꝝ remedijs.

¶Seneca. Primū argumētū cōpoſite mē
tis exiſtimo poſſe ꝯſiſtere ꝛ ſecū moꝛari. ni/
hil em̄ tā vtile q̄ꝫ trāſitu ꝑſiſtere. Un̄ nō cō/
ualeſcit plāta q̄ nimiū trāſfert'. ſic mō iſtū li
brū mō iſtū euoluere nō ꝓdeſt. Faſtidientꝭ
ſtomachi ē multa deguſtare q̄ vt varia ſunt
ꝛ diuerſa inq̄nāt. et nō alūt. Itaq̄ꝫ ꝛ tu cum
multa ꝑlegerꝭ vnū exerce qđ tecū iſta die cō
trectes. Anthoni⁹ cuidaz interroganti de
bona vita dixit tria documēta. Primum vt
q̄cūq̄ꝫ iret deū p̄ oculis hr̄et. Scđm vt his
q̄ ageret teſtimoniuz ſacre ſcꝑture adhibe/
ret. Terciū vt in quocūq̄ꝫ loco ſederet non
ſubito inde recederet.

¶Incipit remediū defectuū religioſi ſan/
cti Bonauenture.

Simplicissimo
anio heſterna luce me accede
bas frater Roberte. q̄ modo
deo placere poſſes ſuppliciter
expoſtulabas. Cōſolabar ꝟbo ſerioſo. zelo/
ſo ꝛ operoſo. ſatiſfacere volēs voto tuo. Cū
ergo creuiſſent ꝟba. creuit deuotio tua ſcā.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Tribus horis elapſis me fatigato ⁊ lingua ceſſante. rn̄debas. Dic pater. Ego libenter audio. Uſus ego āmonitiōis ⁊ diſcretiōis remedio. largā reportaui lachrymā ⁊ eiulatū magnū. obediētieq̃ mee neceſſitatibꝫ cōſtrictus. viſitatōnis opus pſequi cogebar. Omino ↄturbatꝰ diſcedebas. Media aūt nocte (vt ſolitꝰ ſum) miſereri mihi deū creatorē meū intimis pcordijs flagitabā. occurrit mihi textꝰ Math. v. vt nō offerrem deo laudes matutinas qn̄ pus recōciliatꝰ tibi. te ↄſolarer ſm̄ grām a deo datā. Breue ḡ hoc verbū tibi obſigno q̄ ↄſolatꝰ ⁊ pfecte cōuerſatus. tibi pficuus. ⁊ alijs exemplarꝭ efficiaris. Hoc aūt breue vbū toti huic cōgregationi p remedio defectuū. ⁊ incremēto pfectuū derelinquo. Qd̄ ⁊ in. xiij. partes diſtinguo.

Capitulū. j.

PRimo ſtudeat frater q̄libet q̄ntū pt ſe viliſſimū reputare. ⁊ indignū omī bn̄ficio dī. ipe ſibi diſpliceat. ſoli do placere cupiat. ab alijs vilis ⁊ nō hūilis reputari. Et q̄ ipe ſit vilis ex ſūma dei clemētia recognoſcat. grās agens q̄ tā vilē hoīez ⁊ promptū ad oīe malū. ⁊ tardū ad omne bonū dignatꝭ ſibi in ſeruū ſumere. ⁊ qd̄ maius eſt in filiū adoptare. Nō ḡ reputes magnū q̄ deo ſuis. ſed maximū reputa q̄ ipe dignatꝭ te hr̄e ſeruū ſuū.

Cap. ij.

SEcūdo. De nullo niſi de pctō et ad pctm̄ inducēte ⁊ a bono retrahente frater doleat. imo de q̄licūq̃ alia tribulatione iniuria ⁊ afflictione gaudeat. tribulātes inſtātiſſime diligat. ⁊ ſpecialē orationē p ipis faciat. deo inde copioſas grās referat. ⁊ ad h̄ ſe inſufficientē eſſe recognoſcat q̄ quē deꝰ diligit caſtigat. Nā ipe tribulationes ad deū nos ire cōpellūt.

Ca. iij.

TErcio. Nihil de tpalibꝫ niſi ſtrictā ⁊ neceſſitatē reqrat aut q̄cūq̃ mō appetat. ſed xp̄o dn̄o in omī deiectiōe corpalis ↄſolatōis ſe ↄformare ſtudeat. Et hoc maximū dꝫ reputare q̄ rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū chriſtꝰ ſic vilē ſeruū ſuis ornamentis dignatꝭ induere. ⁊ ſibi lutū fedū aſſimilare. Ideoq̃ q̄nto videt ſe ditiorē ⁊ pluribus corpis ↄſolatiōibꝫ habūdare. tanto dꝫ intimius ⁊ pfundiꝰ ↄtriſtari. cernēs ſe eo magꝭ a chriſti ſīlitudine elongari.

Ca. iiij.

QUarto in bonis ⁊ indifferētibꝫ alterius q̄ ſuā potiꝰ ſtudeat adimplere voluntatē. imo ſp in exteriorib actē onibꝫ ſtudeat abnegare. alioꝝ bn̄placita affectans cū omī vigilātia in licitꝭ adimplere. Et h̄ circa oēs. maxie circa ſuos ſuperiores ſtudeat obſeruare.

Caplm̄. v.

QUinto. Nullū quātūcunq̃ miſerū deſpiciat. ſed potiꝰ erga oēs materno moueatꝭ affectu. vt ſic oībꝫ cōpatiatꝭ intime ſicut mater cōpateretꝭ vnico filio ſuo. Oēs eoꝝ miſerias reputet ſuas. ⁊ oībꝫ ſicut ſibijpi (ſi poteſt) ſubueniat. Omnes eni̅ paupes vt patronos reuereri debꝫ. Nā ipi ſunt q̄ alios recipiūt in etn̄a tabernacula.

Caplm̄. vj.

SExto. Nullū iudicet de pctō cū ignoret q̄d dīna grā in aīa opetꝭ. Si aūt aliquē p ſigna euidētia cōuincit pctōrem plus de pctō illꝰ doleat q̄ ſi corpi ꝓprio mors imineret. Recogitet aīam ſic letaliter vulneratā pcioſiorē corpibꝫ vniuerſis. Et idō ſic corpus meū a morte. ſic imo magis deberem pximū meū cū omī diligētia cuſtodire ⁊ a pctō retrahere. oratione. hortatione ⁊ exemplo.

Cap. vij.

SEptimo. Bonū pximi diligat vt ſuū. Et ſicut mater in bonis filij iocundatꝭ. ſic ipe bonis oīm iocundari debet. ⁊ maxie de ſpūalibꝫ ⁊ ad ſpūalia inductiuis. Sicut etiā ſua ſic ⁊ alioꝝ bona pcurare debet et pcurata pmouere. Semp de pximo plura bona credat q̄ intueri valet.

Caplm̄. viij.

OCtauo. Nihil pter deum diligat. vt in omnibꝫ deꝰ ſincere ſine ſocio diligatur. nec alliciat quātacūq̃ ſanctitas alicuꝰ aut beneficioꝝ immēſitas vt aliquē diligat amore ſingulari. ſed diuina caritate omniū bona ⁊ oēs in deum referat ⁊ ꝓpter deū meliorē plus diligat. Poteſt tn̄ beneficia beneficijs rependere. orōnes ad deum fundendo.

Capitulum. ix.

NOno. Quicq̄d egerit. quibuſcunq̃ etiā negocijs implicetꝭ. deum in corde ſuo ſemp memoriter retinere ſtudeat. ⁊ honorē dei ſemp oībꝫ anteponat. ſed ad hoc pcipue nitatꝭ vt deum ſic pſentē cogitet. ac ſi ipm̄ q̄ eſſentialiꝭ potentialiꝭ et pſentialiꝭ vbiq̃ eſt in ſua eſſentia videret. ſicq̃ eum timeat ⁊ reuereatur. ⁊ inteſo amore in ipm̄ feratꝭ. ⁊ ſic eo (vt poteſt) in via fruatur. ⁊ in eo ⁊ nō in alio requieſcat.

Capitulum. x.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Decimo. Si dicta aſſequi pt maria
dei bñficia eē cogſcat. reminiſcat ni
bilominꝰ ceteroꝝ dei bñficioꝝ. pri/
mo ꝙ eū ſua inſigniuit imagine. ſcḋo ꝙ na/
turã hũanã aſſumpſit. ꝛ p ipſo mori digna/
tus eſt. tercio ꝙ in pñti ſe pbet ꝛ in futuro ĩ
premiũ. Quod vt pcipiat ĩ via aſpiciat ipm
in cruc patibulo. ꝛ ſic ei cõpatiat ac ſi chri/
ſti vulnera in ſuo corpe ſuſtineret. precipue
aũt doleat tot aĩas tali imenſo bñficio fru/
ſtrari. Sic igit chriſtum cogitãdo ardenti
amore dicat orõnē ſequentē. Matri etiam
chriſti omnē quã põt exhibeat reuerentiaꝫ
ꝛ dicat Dulciſſime ihũ dignare donare mi
hi miſero peccatori. matri tue digne ſerui/
re. Caplm. xi.

Domine ieſu chriſte meũ cor vulne/
ribus tuis ſaucia. ꝛ tuo ſanguĩe in/
ebria mentē meam. vt qcũqꝫ me ver
tam ſemp te videam crucifixũ. ꝛ qcqd aſpe/
xero mihi appareat ſanguĩe rubricatũ. vt ſic
totus in te tendēs nihil pter te valeã inueni
re. nihil niſi tua vulnera valeã intueri. Hec
ſit mihi cõſolatio dñe mi tecũ mori ꝛ tibi pa
ti. Hec intima mea affectio cõtinue medite
tur. Non quieſcat cor meũ niſi in te bone ie/
ſu. quia mihi ſemp mala erit ſine te. Tu em̃
es virtus om̃ipotentis. Caplm. xii.

Multũ mirari debemꝰ quõ homo ſe/
mel deguſtãs dulcedinē dei põt ali
quatenꝰ ab eo ſepari. Quõ nõ obli/
uiſcat oium exebrietate vini celeſtis. Quõ
poſſit comedere. bibere ꝛ dormire ꝛc̃. Quõ
poſſit aliqd aliud niſi ſuũ benigniſſimũ do
minũ intueri. ꝛ in eo ſumma dulcedine ob/
lectari. dum ipm in om̃ibꝫ ſciat eſſe. ꝛ eum ĩ
om̃ibꝫ valeat inuenire. vt in oibꝫ requieſcat
ipm ꝯtemplãdo ꝛ amando. O ꝙꝫ bonꝰ iſra/
el deꝰ. his q recto ſunt corde. O ꝙꝫ ſuauis ē
ſpiritꝰ tuus in eis. O quãta amaritudĩe re
pleri deberet animꝰ qui etiã ad momentuꝫ
a tanta dulcedine ſeqſtrat. Caplm. xiii.

Si de pdeſtinatione aut pſciētia dei
diabolus tibi aliquã tentationē im
miſerit. ſic ei rñdeas. Quicqd ſit de
me. certũ eſt te eſſe dãnatũ. Si aũt ꝛ ego dã
nabor ꝛ poſt hanc vitã deũ meũ hr̃e nõ de/
beo. habebo p totũ tps vite pñtis et tanto
ardentius qnto breuiꝰ nouero me habitu/
rũ. Momentũ igit tpis nõ omittaꝫ qn fm
poſſe meũ totaliter fruar ipo. ꝛ ſemp in ipo
delectabor. ex quo in futuro ſua pñtia pua/
bor. Et tu diabole ſi tecũ eſſe oportet ſcias
ꝙ tamdiu in dei ſuicio pſeuerabo corde. o/
re. ope. om̃i mẽbro. oĩ momẽto. ꝙꝫdiu poſſũ
Et ſi qs ſic deo adhereret. ceteras ꝯſolatões
reputaret abſinthiũ. His ergo pmiſſis in/
feras te nõ dãnari. qꝛ om̃ia ſua iudicia con
trariant dãnatiõi. vt ptꝫ in oibꝫ regul ſan/
cti euãgelij. Obſeruatꝫ em̃ pdictis impoſſi
bile eſt me dãnari. Aut certe ibo ad matreꝫ
ꝛ magiſtrã miſcḋie virginē mariã q nõ miſe
reri nõ põt. ꝛ petã ab ea vt filiũ inclinet ad
parcendũ petis meis Nã ipa pter peccato
res mater dei effecta. ꝛ ipe filius pter pec/
catores redimẽdos voluit eſſe filiꝰ hoĩs.
Unde pprium eſt amboꝝ miſereri ꝛ parcere.
Nec pter me tã nobiles pprietates derelin
quũt. Et ſi pdeſtinatꝰ ſum ꝛ eternã vitaꝫ cũ
angelis poſſidere debeo ex nũc angelicã vi
tam ducã ꝛ cantabo. Pars mea dñs. pte/
rea expectabo eum. Hec em̃ pars digniſſi/
ma pdit p vnũ viliſſimũ mortale pctm̃. ido
fortiſſimo ſtudio hec ſunt cuſtodiēda. Sic
ergo ꝯclude diabolo. Quicqd futurũ ē. nõ
deſiſtã a dei ſeruicio. ꝛ ve tibi q nõ vis tan/
to dño miniſtrare.

¶ Explicit remediũ defectuũ religioſi.

¶ Sequit opuſculũ de pfectõne vite eiuſ/
dem ſcti Bonauēture ad ſorores ſuas. ꝛ p/
mo Prologus.

Beatꝰ hõ quem tu erudierꝭ dñe ꝛ de
lege tua docuerꝭ eũ. Neminē cenſe/
ri ſapientē fateor niſi eũ ſolũ quē ſpi
ritusſcti docuerit vnctio. Ille em̃ teſte da/
uid ppha ſolus vere btũs ē. ſolus vere ſapi/
ens cuiꝰ mentē dñs erudierit. Lex em̃ dñi
ſola eſt imaculata. ſola irrephēſibil. ſola cõ/
uertēs aĩas ad ſalutē. Huiꝰ aũt legꝭ doctri
na ſiue eruditio nõ forꝭ tm̃ qrenda ē in lr̃a.
ſed potiꝰ p deuote mẽtis affectũ Eſt aũt de
ſideranda in ſpũ ꝛ vtute vt ille videlicꝫ intꝰ
doceat qui ſolꝰ nouit exteriorē legꝭ aſperi/
tatem in interiorē dulcedinē cõmutare.
Docet aũt lex dñi qd agendũ. qd fugiendũ
qd credendũ. qd orãdũ. qd deſiderãdũ. qd
timendũ. Docet imaculatũ eſſe ꝛ irrephē/
ſibilē. Docet vitare pmiſſa. deflere cõmiſſa.
Docet mũdana ꝯtēnere. carnalia reſpuere.
Docet ei cor totũ. aĩam totã. mentē totã in
ſolũ ꝯuertere ihm xpm. Ad huiꝰ doctrine
cõpatõnē ois mũdana ſapia ē ſtulta ꝛ fatua
Bern. Dicat qcũqꝫ vult. ego nõ dicã ſapiē/

tez. dū nō timebit deū necꝫ diligit. Qui hꝰ
doctrine auditoꝛ nō obliuioſuſ. ſꝫ factoꝛ fu
erit ſtudioſus h̄ vere ſapiēs erit ⁊ btūs. Be
atus ḡ hō ille quē tu erudierꝭ dn̄e ⁊ de lege
tua docueris eū. Tu itaqꝫ deo deuota dile/
cta mihi reuerēda ſoroꝛ rogaſti me vt ꝺ coꝛ
dis mei penuria aliq̄d dictādo ſcriberē ī q̄
tuū animū deuotōis grā valeas ꝑ tp̄e eru
dire. Sed certe fateoꝛ ꝑ inſufficientia mea
hmōi eruditōe me potiꝰ indigere. pſerti cū
apud me nec vita foris reſplēdeat. nec de/
uotio intꝰ ardeat. nec ſcīa ſuffragef. tue tn̄
deuotōis ꝓuocatꝰ deſiderio. ⁊ ſic cū hūilita
te ſupplicif poſtulaſti. Rogo aūt btitudinez
tuā ſoroꝛ ſctiſſima. q̄tinꝰ magꝭ penſes inten
tiōis affectū q̄ꝫ opis effectū. magis dictoꝝ
veritatē q̄ꝫ ſmonis venuſtatē. Et vbi tuo n̄
ſatiſfeci deſiderio ꝓpter breuitatē ⁊ occupa/
tionē. ipm̄ mihi benigne indulgeas ⁊ igno/
ſcas. Ut aūt facilꝰ poſſis īuenire qꝺ q̄ris.
ideo ſinguloꝝ capituloꝝ ꝓmiſi titulos. Et
ꝑmo agif de ṽa ſuıp̄iꝰ cognitiōe. Scd̄o de
hūilitate. Tercio ꝺ ꝑfecta pauptate. Quar
to de ſilentio. Quito de ſtudio oꝛōis. Sex
to de paſſiōis xp̄i mēoꝛia. Septimo de ꝑfe
cta dei caritate. Octauo de finali ꝑſeueran
tia.

Quō hō ꝑuenit ad cognitionē ſuıp̄ius. Capitulū .j.

AD perfectionis vite faſtigiū ſponſe xp̄i ꝯſcende/
re cupienti. ꝑmū neceſſe eſt vt a
ſeipa incipiat. ita vt oīm exterioꝝ oblita in
grediaf ī ſecretū ꝯſcīe ſue. ibiqꝫ oēs defectꝰ
ſuos. oēſqꝫ ꝯſuetudīes. oēs affectōes. oīs
opatiōes. oīa pctā tā p̄ntia q̄ꝫ pterita diligē
ti cōſideratōe diſcutiat. examiet ⁊ inſpiciat.
⁊ ſi qꝺ mimū pctm̄ apud ſe īuenerit ſtati de
fleat in amaritudīe coꝛdis ſui. Et vt ad hāc
cognitionē dilecta ſoroꝛ melꝰ poſſis veni/
re. ſcire debes ꝙ oīa pctā nrā ⁊ mala. aut cō
mittimꝰ ꝑ negligētiā aut ꝑ cōcupiam aut ꝑ
nequitiam. Et circa iſta tria dꝫ oīm maloꝝ
tuoꝝ ṽſari recoꝛdatio. alioq̄n ad tuiıp̄iꝰ co/
gnitionē ꝑfectā nūqꝫ poterꝭ peruenire. Si
igif teipam cupis cog̃ſcere. ꝯſidera mala cō
miſſa ⁊ ea deplāge. Pꝛio debes cogitare ſi
aliq̄ in te ſit l' fuerit negligētia. Debes inqꝫ
cogitare q̄lif coꝛ tuū cuſtodias. q̄ꝫ negligēf
tp̄s tuū expēdis. q̄ꝫ malū finez opi tuo īpo/
nis. Hec eñ tria cū ſūma diligētia ſūt obſ
uanda. ſ. vt coꝛ tuū bn̄ cuſtodiaf. tp̄s vtilif
expēdaf ⁊ ꝯſumaf. ⁊ finis bonꝰ ⁊ debitꝰ ī oi
ope ꝓfigaf. Itē debes cogitare q̄ꝫ negligēs
fuerꝭ in oꝛōne. q̄ꝫ negligēs in lectiōe. ī opis
executōe. In his eñ tribꝰ debes diligētiſſi
me teipam exercitare et excolere ſi vis fru/
ctū bonū facere ⁊ dare in tp̄e ſuo. ita vt ne/
quaqꝫ vnū ſufficiat ſine aliq̄ iſtoꝝ. Itē de
bes cogitare q̄ꝫ negligēs ſis vel fuerꝭ ad pe
nitendū. q̄ꝫ negligēs ad reſiſtenduz. ⁊ q̄ꝫ ne/
gligens ad ꝓficienduz. Debes eñ cū ſūma
diligētia deflere mala cōmiſſa. repellere dia
bolica tēptamenta. ⁊ ꝓficere de vna virtute
in aliā vt poſſis ꝑuenire ad trā ꝓmiſſionis.
Sic dꝫ circa negligentiā tuā verſari cogni
tio. Si aūt melꝰ teipam cupis cog̃ſcere de
bes ſcd̄o cogitare ſi in te viget vel viguerit
ꝯcupia voluptatis. curioſitatꝭ aut vanitatꝭ.
Certe tūc viget ꝯcupia voluptatis ī religi/
oſo hoīe. qñ appetit dulcia. vicꝫ ſapoꝛoſa. qñ
appetit mollia ſcꝫ veſtimēta delicioſa. qñ ap
petit carnalia vicꝫ oblectamēta luxurioſa.
Certe tunc viget ꝯcupia curioſitatis in dei
famula qñ appetit ſcire occulta. qñ appetit vi
dere pulchꝛa. qñ appetit hr̄e rara. Certe tūc
viget ꝯcupia vanitatis in xp̄i ſponſa qñ ap
petit hoīm fauoꝛē. qñ q̄rit humanā laudez.
qñ deſiderat humanū honoꝛē. Iſta oīa de/
bet ancilla ieſu xp̄i tanqꝫ venenū fugere. q̄a
iſte ſunt radices oīs mali. Itē ſi certam ⁊
ꝑfectā vis habere noticiā debes tercio re/
cogitare diligenf ſi in te vigeāt vl' viguerint
nequicie. iracundie. inuidie ⁊ accidie. Audi
qꝺ dico ſollicite. Certe tūc in religioſo ho/
mine viget iracūdia qñ vel aīo vel coꝛde vl'
affectu vel ſigno vl' facie vel ṽbo vel clamo/
re q̄ntūcūqꝫ modicā indignationē. ⁊ ex coꝛ/
de rancoꝛē ꝓximo ſuo oñdit. Tūc aūt ī ho/
mine regnat inuidia qñ gaudet de ꝓximi
aduerſitate ⁊ triſtaf de ꝓximi ꝓſperitate. qñ
letaf de malis ꝓximi. ⁊ tabeſcit ꝺ bōis ipiꝰ.
Tūc aūt accidia regnat in religioſo qñ fue
rit tepidus. ſomnolentuſ. ocioſus. tardꝰ ad
choꝝ. negligēs in cantādo. remiſſus in ex/
cutiendo toꝛpoꝛē. diſſolutꝰ in colloquio. in
deuotꝰ in miſſa. triſtis in facie. ⁊ tedioſus in
cella. Hec oīa dꝫ ſpōſa xp̄i deteſtari. fugere
tanqꝫ venenū moꝛtiferū. q2 in his conſiſtit
coꝛpis ꝑditio ⁊ aīe. Si igif deo amabil' fa/
mula ad tui ipiꝰ ꝑfectā vis venire noticiā ⁊
cognitōz redeaſ ad teipaz ītroꝛſꝰ ad coꝛ tuū
⁊ diſcas ſcopare ſpm̄ tuū. Diſcute q̄d ſiſ. q̄d
fuerꝭ ⁊ eē debuerꝭ. q̄d eē poterꝭ. Quid fuerꝭ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝑ naturã. ꝗd modo ſiſ ꝑ culpã. ꝗd adhuc eē
poterſ ꝑ grãz. Audi adhuc ſoror audi ꝓphe
tã dauid quõ ſe tibi in exẽplũ ꝓponat. Me-
ditatꝰ ſum inꝗt nocte cũ corde meo. exerci-
tabar ⁊ ſcopebã ſpm̃ meũ. Meditabatꝛ ille
cũ corde ſuo. meditare ⁊ tu cum corde tuo.
Scopebat ille ſpm̃ ſuũ. ſcopa ⁊ tu ſpm̃ tuũ
exerce agrũ iſtũ. Attẽde ad teipaz abſqꝫ du
bio inſiſtẽs huic exercicio. inuenies theſau
rũ nouũ ⁊ abſconditũ ꝓcioſuz. Ex h̃ em̃ ex-
ercicio creſcit auri copia. mľtiplicatꝛ ſcĩa. au
gmentatꝛ ſapĩa. Ex h̃ exercicio cordis oculꝰ
mũdatꝛ. ingeniũ acuitꝛ. intelligentia dilatatꝛ.
Nihil recte eſtimat q̇ ſeipm̃ ignorat. q̇ ꝯdi-
tionẽ ſue dignitatꝭ nõ penſat. Neſcit oĩno.
neſcit de ſpũ ꝗd de angelo ꝗd de diuino ſen-
tire debeat. q̇ ſpm̃ ſuũ ꝑmo nõ cogitat. Si
nõdũ idonea es redire ad teipam. ſi nondũ
digna es intrare tabernaculũ ꝑmũ. q̇ fron-
te ꝑſumes ingredi tabernaculũ ſcðm. Si
cupis eleuari ad ſcðm ⁊ terciũ celuz. ſit tibi
trãſitꝰ ꝑ primũ. i. cor tuũ. Et q̃lr h̃ poſſis ľ
debeas facere ecce iã ſatꝭ docui te ſupꝰ. Au
di tñ q̃lr btũs Bern̄. optime te iformat di.
Integritatꝭ tue eſto curioſus opator. vitã
tuã aſſidua diſcuſſione examĩa ⁊ cogita di-
ligenť. q̃ntũ ꝓficis ⁊ q̃ntũ deficis. q̃lis ſis in
moribꝫ q̃lis in affectibꝫ. q̃ꝫ ſilis deo ⁊ q̃ꝫ diſſi
milis q̃ꝫ ꝓpe ⁊ q̃ꝫ longe. O q̃ꝫ magni pericu-
li res eſt in hoĩe religioſo multa velle ſcire ⁊
ſeipm̃ neſcire. O q̃ꝫ ꝓpe ille religioſus ē ꝑdi
tioni ⁊ interitui q̇ in cognoſcẽdis rebꝫ eſt curi-
oſus. in iudicãdo alioꝝ ꝯſcias ſollicitus. ſe
ipm̃ aũt ignorat ⁊ neſcit. O deꝰ meꝰ vnde ĩ
religioſo tanta cecitas. Ecce in ꝓmptu rõ
eſt. qꝛ mens ſollicitudinibꝫ diſtracta nõ in-
trat ad ſe ꝑ memoriã. qꝛ fantaſmatibꝫ ē ob-
nubilata. nõ redit ad ſe ꝑ intelligẽtiã. qꝛ cõ
cupiſcentijs illicitꝭ illecta ad ſe nequaq̃ꝫ re-
uertitꝛ ꝑ deſideriũ ſuauitatꝭ interne ⁊ leticie
ſpũalis. iõ totalr in his ſenſibilibꝫ iacẽs nõ
pt ad ſe tanq̃ꝫ ad dei imaginẽ intrare. et ſic
totꝰ miſer ſe ignorat ⁊ neſcit. Oĩbꝫ g̃ poſtpo
ſitꝭ tuipĩꝰ habe mẽoriã ⁊ noticiã. Hoc etiã
beatꝰ Bern̄. orabat di. Deꝰ det mihi nõ ali-
ud facere ⁊ ſcire q̃ꝫ vt meipm̃ cognoſcã.

¶ De humilitate. ⁊ quibꝫ gradibꝫ ꝑuenitur
ad humilitatem. Capl'm. ij.

Verũ q̇ vult defectꝰ ꝓprios cordis o-
culo ꝯtẽplari. neceſſe eſt vere hũilia
ri ſub potẽti manu dei. Iõ te famu-
lã xp̄i admoneo vt cognitionem tuoꝝ defe
ctuũ adepta valde hũilies ſpm̃ tuũ ⁊ tibi ipſi
vileſcas. Hũilitas em̃ ꝟtus eſt (vt dic̃ ber̃.)
qua hõ veriſſima ſui ipĩꝰ cognitõne ſibi ipſi
vileſcit. Hac vilitate viluit pr̃ nr̃ franciſcus.
hanc amauit ⁊ exq̇ſiuit ab initio religionis
ſue vſqꝫ ad finẽ. ꝑ hãc mũdũ reliq̇t. Hãc vir
tutẽ maxime a filio dei. ſoror dõ deuota di-
ſcere debes. qꝛ ipe dicit. Diſcite a me qꝛ mi
tis ſum ⁊ hũilis corde. Qui em̃ ꝟtutes ſine
hũilitate ꝯgregat in ventũ paleas mittit vt
dicit beatꝰ Greg̃. Sic em̃ ꝑncipiũ oĩs pec
cati eſt ſupbia. ſic fundamẽtũ oĩm ꝟtutũ eſt
hũilitas. Diſce aũt veracitr eſſe hũilis ñ fal-
lacitr. ſic qui neq̇ter ſe hũiliat vt hypocrite.
De q̇bꝫ dicit Eccꝰ. Eſt q̇ nequitr ſe hũiliat. ⁊
interiora eiꝰ plena ſunt dolo. Verꝰ em̃ hu
milis vt dic̃ Bern̄. ſꝑ vult vilis reputari nõ
hũilis ꝑdicari. Si igitur ſoror dilectiſſima
ad ꝑfectã hũilitatez vis ꝑuenire oportet te
ꝑ triplicem ſemitã incedere. Prima ſemi-
ta eſt ꝯſideratio dei. Debes em̃ cõſiderare
deũ vt auctorẽ oĩm bonorũ. Iõ debes ſibi
dicere. Oĩa opa nr̃a opatꝰ es in nob dñe
Et qꝛ talis eſt. iõ debes ſibi oĩa bona attri
buere ⁊ nihil tibi. ꝯſiderãs q̇ nõ fortitudo
tua aut robur manuũ tuaꝝ fecit bona que
habes. qꝛ dñs fecit nos ⁊ nõ ipi nos. Et ta
lis cogitatio deſtruit totã ſupbiã coꝝ q̇ di-
cunt. Manꝰ nr̃a excelſa ⁊ nõ dñs fecit hec
oĩa. Hec ſupbia excluſit a glĩa celi lucife-
rum. Nõ cõſiderabat ſe lucifer de nihilo fa
ctũ. ſed potiꝰ aſpiciebat ſuũ decorẽ. ſuã pul
chritudinẽ. q̃liter oĩs lapis ꝓcioſus ope-
rimẽtũ eiꝰ ⁊ extulit eũ ſupbia cordis ſui. Et
qꝛ ſupbiã ſeq̇tr hũilitas. iõ ſtati eiectꝰ ē de ſe
de nobilitatꝭ ſue in locũ extreme vilitatꝭ. ⁊ q̇
fuerat intr angelos excellẽtiſſimꝰ. factꝰ ē intr
demones miſerrimꝰ. O q̃nti ſunt hodie lu
ciferiani ⁊ imitatores luciferi. filij ⁊ filie ſup
bie q̇s patientr tolerat dñs. Cũ aũt tolerabi
lior ſit ſupbia ĩ diuite q̃ꝫ ĩ paupe vt dic̃ ber̃.
ſup cant. Oportet g̃ ancillã xp̄i ſꝑ valde hu
milẽ inueniri. q̇ dꝫ intrare in locũ angeli re
pudiati. Hũilitas em̃ ſola placet deo ſiue ĩ
hoĩe ſiue in angelo. Nõ credamꝰ q̇ ꝟginitas
placeat deo ſine hũilitate. Certe nec maria
mr̃ dei fuiſſet effecta ſi ſupbiã habuiſſet iſe.
Propterea dic̃ ber̃. Sine hũilitate audeo di
cere nec maria deo placuiſſet. ⁊ iõ ē ꝟtꝰ ma-
gna ſine cuiꝰ obtentu nõ ſolũ virtus nõ eſt
ſed etiã in ſuperbiã erũpit. Scða ſemita
eſt rememoratio xp̄i. Rememorari debes

q̄ xp̄s hūiliat⁹ fuit vſq3 ad vitupatiſſimu3
gen⁹ mortꝭ. ꝛ intātū fact⁹ eſt hūilis vt q̄i le/
proſus reputaret̄. Vñ dixit Iſa. ꝓpha. Re/
putauim⁹ eū q̄ſi lepſū ꝛ a deo hūiliatū. imo
intātū fuit hūiliat⁹ vt tpe ip̄i⁹ nihil vili⁹ eo
reputaret̄. Vñ ide3 Iſa. dicit. In hūilitate
iudiciū ei⁹ ſublatū eſt. Ac ſi diceret. Tanta
ei⁹ hūilitas fuit. tm̄ ſe deiecerat vt null⁹ de
eo daret rectū iudiciū. vt a nllo crederet̄ d̄s
eſſe. Si ḡ ip̄e dñs ꝛ mgr̄ nr̄ ita vilis ꝛ cōtē/
ptibil' reputat⁹ ē. ꝛ nō eſt ſu⁹ maior dño ſuo
ꝛ diſcipul⁹ nō eſt ſup mgr̄m. Si ancilla xp̄i
es. ſi diſcipula. vilis ꝛ ɔtēptibil' eſſe debes ꝛ
hūilis. O q̄3 abhoīabil' eſt ille religioſ⁹ dño
q̄ veſtē ſumit hūilē ꝛ coꝛ ſupbū. O q̄3 inutil'
eſt ille xp̄ian⁹ q̄ dñm ſuū videt hūilē ꝛ deſpe
ctū. ꝛ ip̄e exaltat coꝛ ſuū ꝛ ābulat in magni/
ꝛ in mirabilib⁹ ſup ſe. Quid ampli⁹ deteſtā/
dū in ſpōſa xp̄i. q̄d graui⁹ puniēdū in ancil
la xp̄i q̄3 q̄ poſtq̄3 ſum⁹ fact⁹ eſt imus. īmen
ſus paru⁹. ꝛ hō putredo ꝛ vermis apponat
ſe magnificare. De talib⁹ dic̄ btūs Aug. O
pellis morticina q̄d extēders. O ſanies feti
da q̄d inflars. Caput hūile ꝛ mēbrū ſupbū.
q. d. Nō decet. Tercia ſemita p quā3 debes
incedere ſi vis ad pfectā hūilitatē ꝑuenire.
circūſpectio tui ē. Tūc teip̄am cariſſima ſo
roꝛ circūſpicꝭ. qñ cogitas vñ venerꝭ aut q̄ va
dis. Cōſidera ḡ vñ venerꝭ ꝛ ſcias qꝛ de maſ
ſa ꝑditōis. de puluere ꝛ limo t̄re facta es ꝛ ī
pc̄tis ɔuerſata ꝛ exul es de btitudīe paradi
ſi. Et h̄ ɔſideratio ſpm̄ tumorꝭ abījcit ꝛ ex/
cludit intm̄ vt clamare incipias cū trib⁹ pu
eris in daniele. Sum⁹ hodie hūiles ī vni/
uerſa t̄ra ꝑpter pc̄tā nr̄a. Cōſidera etiā q̄ ten
dis. Tēdis em̄ ad corruptionē ꝛ incinerati
onē. qꝛ puluis es ꝛ ī puluerem reuerteris.
Quid igit̄ ſupbis t̄ra ꝛ cinis. Si hodie es
cras nō eris. Si hodie ſan⁹. cras īfirmabe
ris forte. Si hodie ſapiēs. cras forte ſtult⁹
eris. Si hodie diues in ꝟtutib⁹. cras forte
mēdic⁹ eris ꝛ miſer. Quis ḡ miſer ille xp̄ia/
nus q̄ audeat ſupbire cū tantꝭ miſerijs ꝛ ca
lamitatib⁹ vndiq3 ſe videat circūdatū. Di/
ſcite igit̄ o ꝟgines ſacrate hūilē hr̄e ſpm̄. hu
milē inceſſū. hūilē hitū. Sola em̄ hūilitas
eſt q̄ diuā mitigat irā. q̄ diuā inuenit gr̄am.
Quāto em̄ magn⁹ es hūilia te in oīb⁹ dr̄ in
Ecc̄o. ꝛ corā deo iuenies gr̄a3. Hoc mō ma
ria iuenit gr̄am apud dñm ſic ip̄a teſtat̄ di.
Reſpexit hūilitatē ancille ſue. Nec mirū qꝛ
hūilitas caritati locū ꝑparat. mētē a vanita
te euacuat. Propt̄ qd̄ dic̄ Aug⁹. Quāto ſu/
m⁹ a tumore ſupbie inaniores. tāto ſum⁹ di
lectōe pleniores. Et ſic aq̄ ɔfluit ad valles
ſic gr̄a ſpūſſcti ɔfluit ad hūiles. ꝛ ſic aq̄ q̄n/
to forti⁹ fluit tanto mag' deſcēdit. ſic q̄ toto
coꝛde hūiliat⁹ ꝓcedit. mag' ꝓpinq̄t ad dñm
ꝛ impetrat gr̄am. Propterea dicit Eccus.
Oro hūiliantꝭ ſe nubes penetrat. donec ap
propinq̄t ad altiſſimū nō cōſolabit̄. qꝛ dñs
timētiū ſe faciet volūtatē ꝛ deꝑcationē eoꝝ
exaudiet. Sitis ḡ o famule dei ancille xp̄i
hūiles. ita vt nūq̄3 ſupbiā in coꝛdib⁹ vr̄is ꝑ
mittatis. qꝛ mgr̄m habuiſtis hūilē. ſ. dñm
nr̄m ih̄m xp̄m. Et qꝛ dñam habuiſtꝭ hūilē
ſc3 ꝟginē mariā reginā oīm. Sitis hūiles.
qꝛ pr̄em habuiſtꝭ hūilē. ſ. btm̄ frāciſcū. Si/
tis hūiles qꝛ mr̄em habuiſtꝭ hūilē. ſ. beata3
clarā. hūilitatꝭ exēplar. Sic tn̄ ſitis hūiles
vt teſtꝭ vr̄e hūilitatꝭ ſit patia. Virt⁹ ei hūili
tatis ꝑ patiam pficit̄. Neq3 em̄ eſt ꝟa hūili/
tas cui nō eſt adiūcta patia. Et h̄ bñ teſtat̄
beat⁹ Aug⁹. di. Facile eſt velu3 ante oclos
ponere. veſtes viles ꝛ deſpectas hr̄e. demiſ/
ſo capite incedere. ſed veꝝ hūilē ꝓbat patia
Ecc⁹. In hūilitate tua patiam habe. Sed
vt cū doloꝛe loq̄r multi ſum⁹ q̄ ſupbire vo/
lum⁹ in clauſtro q̄ certe nō niſi hūiles fui/
mus in mūdo. Vñ btūs Ber. dic̄. Video de
q̄ mltū doleo. qꝛ p⁹ ſpretā ſecl'i pōpā nōnul/
los in ſcola hūilitatis ſupbiā addiſcere. ac
ſub alis mitis hūiliſq3 mgr̄i graui⁹ īſoleſce/
re ꝛ īpatiētes mag' fieri in clauſtro q̄3 fuiſ/
ſent in ſecl'o. q̄dq3 mag' ꝑuerſu3 eſt. pleriq3 ī
domo dī ñ patiunt̄ hr̄i ɔtēptui. q̄ in ſua nō
niſi ɔtēptibiles eſſe potuerūt. Cōſulo ḡ tibi
o p̄dilecta ſoroꝛ. ɔſulo ꝛ ꝟginib⁹ dō ſacratꝭ.
vt ꝟginitatē in hūilitate ꝛ hūilitatē in ꝟgi/
nitate ɔſuet. Eſt ei hūilitas mixta ꝟginita
ti ſic gēma auro ſupaddita. Propt̄ea dicit
btūs Berñ. Pulchꝛa ꝑmixtio ꝟginitatꝭ cū
hūilitate. Nō mediocrit̄ placet deo iſta aīa
in qua hūilitas cōmēdat ꝟginitatē ꝛ ꝟgini/
tas hūilitatē exoꝛnat. Audi deniq3 ɔſiliu3
fr̄is tui. audi ſoroꝛ ꝛ placebit tibi. Fuge ſu
perbas famulas velut viperas. ſperne ſu/
perbas ꝟgines tanq̄3 demones. Cōtēne ſo
cietatē ſupboꝝ velut vir⁹ mortifeꝝ. Et q̄re h̄
Audi quare. Quidā ſapiens deſcribit ſup/
biam. dicēs. Om̄is ſupb⁹ intolerabilis. ha
bitu ſupfluus. in inceſſu pompoſuſ. ceruix
erecta. facies toꝛua. oculi truces. de loco ſu
perioꝛi decertat. ꝑferri ſe melioꝛib⁹ affectat

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ſniãs ⁊ verba ⁊ facta iactat. reuerentiã ĩ ob/
ſequio nõ ſeruat. Propterea debes famula
dei ſponſa xpĩ virgo dñi fugere ſupboꝝ cõ
ſortia. ne ⁊ tu eis ſilis efficiaris. Dicit enim
Eccĩ. Qui cõicat ſupbo induet ſupbiã.

De pauptate religioſoꝝ. Capl'm. iiij.

EſSt etiã pauptas virtꝰ ad pfectiõis
integritatẽ neceſſaria intãtũ vt nul
lus oĩno ſine ea poſſit eſſe pfectꝰ. te/
ſte dño q̃ dicit in euãgelio. Si vis pfectus
eſſe vade ⁊ vende oĩa q̃ habes ⁊ da paupibꝫ
Cũ eñ ſumma euãgelice pfectiõis ꝯſiſtat ĩ
excellentia pauptatis credat ſe nõ apphen
diſſe pfectionis apicẽ q̃ nõdũ imitatoꝛ pfe/
ctus factꝰ eſt euãgelice pauptatꝫ. Ait nanqꝫ
Hugo de ſctõ victore. Quicq̃d pfectõis in
religioſis repiri poterit. nec tñ eſtimet̃ pfe/
ctionis integritas niſi diligat̃ pauptas.
Sunt aũt duo q̃ quẽlibet religioſuz hoĩez
mouere debẽt ad amorẽ pauptatꝫ. Primũ
eſt diuinũ exẽplũ. qđ eſt irrepħenſibile. Se
cũdũ eſt diuinũ pmiſſuz. qđ eſt ĩeſtimabile.
Primo dico ꝙ famulã xpĩ pmo mouere de
bet ad amorẽ pauptatis amoꝛ dñi nr̃i ieſu
xpĩ. Ipe eñ fuit paup naſcẽdo. paup cõuer
ſando. paup moriendo. Vide q̃le exemplũ
pauptatis tibi reliquit vt ſuo exemplo effi
ciaris amica pauptatꝫ. Pauper fuit domi/
nus ieſus chriſtꝰ intantũ vt nõ haberet ho
ſpiciũ nec veſtimentũ nec alimentũ. ſed pro
hoſpicio habuit ſtabulũ. pro veſtimento vi
lem panniculũ. pro alimento lac virgineũ.
Item Apoſtolꝰ hanc pauptatem ꝯſiderãs
ſuſpirans exclamauit dicẽs ad Corinthi/
os. Scitis gratiã domini noſtri ieſu chri/
ſti qui cũ eſſet diues. p nobis egenꝰ factus
eſt. vt eiꝰ inopia diuites eſſemꝰ. Et beatus
Bernardꝰ dicit. Bonoꝝ omniũ eterna af/
fluentia ſuppetebat in celis. ſed pauptas nõ
ĩueniebat̃ ĩ eis. Porro ĩ terrꝫ habũdabat ⁊
ſupabũdabat ħ ſpẽs ⁊ neſciebat hõ p̃ciũ eꝰ
Hanc itaqꝫ filꝰ dei cõcupiſcens deſcendit
vt ſibi eam eligeret. nobiſqꝫ ſua eſtimatõne
faceret p̃cioſaz. Prebuit etiã ſe nobis in ex
emplũ pauptatis dñs nr̃ ieſus chriſtꝰ con/
uerſando in mũdo. Audi ṽgo beata. audi/
te omnes qui pfeſſi eſtis pauptatẽ. q̃ꝫ paup
filius dei extitit rex angelorũ dum vixit in
mũdo. Intãtũ fuit paup vt aliquotiẽs ho
ſpiciũ habere nõ potuit. ſed cũ ſuis diſcipu
lis extra ciuitatẽ ⁊ villas dormire oportu/
it. Propterea dicit beatꝰ Mathꝰ euãge/
liſta. Circũſpectis omĩbꝫ cũ iam veſpera eſ
ſet exijt in bethaniã cũ duodecim. Sup ħ
verbo dicit gloſa. Circũſpectis ſi quis eũ
in hoſpicio ſuſcipet. qꝛ tante erat pauptatꝫ
⁊ ita nulli adulatꝰ. vt in tanta vrbe hoſpici/
um non inueniret. Et Marcꝰ dicit. Vul/
pes foueas hñt ⁊ volucres celi nidos. filius
aũt hoĩs nõ habet vbi caput ſuũ reclinet
Non ſolũ dñs angeloꝝ fuit paup naſcẽdo
⁊ cõuerſando. verũetiã vt nos ad amorem
pauptatis accẽderet fuit paup ꝑrimꝰ morien
do. O vos oẽs q̃ vouiſtꝫ pauptatẽ attẽdite
⁊ videte q̃ꝫ paup ille diues rex angeloꝝ ⁊ ce
loꝝ ꝓpter nos fuerat tpe mortꝫ ſue. Fuit ei
ſpoliatꝰ veſtibꝫ qñ diuiſerũt veſtimẽta ſua ⁊
ſup veſtẽ ſuã miſerũt ſortẽ. Fuit etiã ſpolia
tus corpe ⁊ aĩa. qñ acerbiſſima mortꝫ paſſi/
one aĩa ipĩꝰ de corpe eiecta fuit. Fuit etiaz
ſpoliatꝰ diña gl'a. qñ ipm nõ ſic deũ glorifi/
cauerũt. ſꝫ tãqꝫ maledicũ tractauerunt. ſicꝫ
ipe Iob. xi. ꝯq̃rit̃. Spoliauerũt me gloria
mea. De tãte pauptatꝫ exẽplis loq̃tur btũs
Ber̃. di. Videre paupem xp̃m natũ ſine ho
ſpicio. iacentẽ int̃ bouẽ ⁊ aſinũ in p̃ſepio. in/
uolutũ vili pãniculo. fugientẽ in egyptũ. ſe
dentẽ in aſino. pendẽtẽ nudũ in patibulo.
Quis igit̃ miſer xpianꝰ. q̃s ille deſpectꝰ re/
ligioſus q̃ adhuc diuitias amet. q̃ paupta/
tẽ deteſtet̃ cũ videat ⁊ audiat deum deoꝝ ⁊
dñm mũdi. regẽ celi. vnigenitum dei tante
pauptatꝫ ſuſtinuiſſe defectũ. Magna vtiqꝫ
vt dicit Berñ. abuſio eſt. ⁊ nimis magna vt
diues velit eẽ paup cũ deꝰ maieſtatꝫ ⁊ dñs
deꝰ ſabbaoth voluit paup fieri. Querat di
uitias pagañꝰ q̃ ſine deo viuit. Querat di/
uitias iudeꝰ q̃ t̃renas promiſſiões accepit.
Sed tu xpĩ ṽgo ancilla dñi q̃ mente q̃res
diuitias cũ pauptatẽ voueris. cũ int̃ pau/
peres xpĩ viuas. cũ p̃ris paupis Franciſci
velis eſſe filia. cũ paupis mr̃is Clare pmi/
ſeris eẽ imitatrix. Sup modũ ſoroꝛ cariſſi
ma tua ac mea ꝯfundit̃ auaricia. qꝛ cũ ſumꝰ
pfeſſores pauptatꝫ pauptatẽ ĩ auariciã cõ/
mutamꝰ. q̃ nõ licẽt. appetẽtes q̃ regl'a phibꝫ
cũ tñ filꝰ dei p nob egenꝰ factꝰ ſit. Scio ꝙ
ita ſit ꝙ q̃ꝫto feruẽtiores ꝓfeſſe pauptatꝫ fue
ritis amatores. q̃nto pfectiores euangelice
pauptatꝫ fueritꝫ imitatores. tãto magꝫ bo/
nis oĩbꝫ tã tpalibꝫ q̃ꝫ ſpũalibꝫ habundabi/
tis. Si aũt vos ad contrariũ conuerteritꝫ
ſi pauptatẽ quã pfeſſi eſtis ꝯtẽpſeritis. oĩm
bonoꝝ tam tpaliũ q̃ꝫ ſpũaliũ egẽtes eritꝫ.

Illa em̄ paup genitrix paupis Jh̄u maria
dic. Esuriētes impleuit bonis ⁊ diuites di/
misit inanes. Hoc etiā testat̄ ꝓpha ille sctissi
mus. Diuites eguerūt ⁊ esurierūt. inq̄rētes
aūt dn̄m nō minuent̄ oi bono. Nūq̄d nō le
gistis. Nūq̄d nō audistis dn̄m ih̄m loquen
tē aplis suis in euāgelio Math. dicentem
Nolite soliciti esse dicētes q̄d māducabim⁹
aut q̄d bibem⁹. Scit em̄ pr̄ vester ⁊c. Audi
igit̄ iterū i euāgelio Luce q̄d dic̄ eis. Qn̄ mi
si vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamētis. nun
q̄d aliq̄d defuit vob. At illi dixerunt. Nihil
Si int̄ iudeos duros ⁊ crudeles pascebat
dn̄s discipulos suos sine oi solicitudine. q̄d
mirū si pascat frēs minores ⁊ paupes sorores
paupratꝫ euāgelice imitatores int̄ populos
xp̄ianos ⁊ fideles. Om̄em itaqꝫ solicitudinē
vestrā ꝓiicite in eū. qm̄ ipi cura est de vobis
Cū igit̄ sit tanta dei p̄ris circa nos solicitu/
do. tāta sit sibi cura de nobis Mirū videtur
cur istis reb⁹ curiosis ⁊ defectibilib⁹ tāta oc
cupatiōe solicitamur Certe aliā causam nō
inuenio nisi q͛ affectiōes nostre lōge recesse/
rūt a deo salutari nostro. Alia causa non est
nisi q͛ feruor diuine charitatꝫ refriguit ⁊ ꝯge
latus est in nob. Certe si essem⁹ bn̄ feruētes
nudi nudū xp̄m seq̄remur. Nā homies cū
magnū estū habēt ꝯsueuerūt se denudare ⁊
expoliare. Signū magne frigiditatis est in
nob. q͛ ita attrahim⁹ nobis ista tp̄alia. O
de⁹ me⁹ quō possum⁹ ita duri esse ꝯtra xp̄m
q̄ exiuit de terra sua. i. de celis. ⁊ de cognatōe
sua. i. de angelis ⁊ de domo p̄ris sui. i. d̄ sinu
patris. ⁊ fact⁹ est ꝓ nobis paup. abiect⁹. ⁊ de
spect⁹. ⁊ nos nolum⁹ ꝓ eo miserū ⁊ fetidū mū
dum derelinq̄re. Corpe quidē relinquim⁹
mūdū. sꝫ heu totū cor ⁊ tota mēs totū desi/
deriū nr̄m occupat̄ ⁊ absorbet̄ a mundo. O
beata dei famula recordare paupratis dn̄i
nr̄i ih̄u xp̄i. impme cordi tuo paupratē pau/
peris p̄ris tui frācisci. memorare matrꝫ tue
clare ⁊ toto studio toto conamie inhere pau
pertati. amplectere dn̄am paupratē. nec sub
celo aliud ꝓ noīe dn̄i velis q̄ꝫ paupratē. nō
honorē. nō diuitias sꝫ paupratē sanctā quā
vouisti cura firmit̄ obseruare. Diuitias em̄
hr̄e ⁊ amare infructuosum ē. Amare ⁊ n̄ ha/
bere piculosum est. Hr̄e aūt ⁊ nō amare la/
boriosū est. Igit̄ nec hr̄e diuitias nec ama
re vtile est. securū est. delectabile est ⁊ act⁹ vir
tutis pfecte. Et iō tā ꝯsiliū dn̄i de pauprate
q̄ꝫ exemplū oēm xp̄ianū mouere debet ⁊ ac/
cendere ad amorē paupratꝫ. O q̄ꝫ btā pau/
pertas q̄ꝫ amabile deo. q̄ꝫ securū deo in mū/
do reddis amatorē tuū. Qui em̄ vt d̄r Gre
gori⁹ nihil hꝫ in mūdo qd̄ diligit. nihil est i
mūdo qd̄ ptimescit. Vn̄ legit̄ in vitaspatrū q̄
quidā paup frat̄ habebat vnā mattā. d̄ me/
dietate coopiebat se in nocte ⁊ alterā medie
tatē submittebat corpi ⁊c. Secūdū qd̄ ad
amorē paupratꝫ te accēdere debet ē diuinū
ꝓmissum. qd̄ est inestimabile. O diues i om
nes. o bone dn̄e ih̄u q̄s potest digne v̄bo ex
pmere. corde pcipe. manu scribere illā cele/
stem gl'iam quā tuis paupib⁹ te datur ꝓmi
sisti. Ipi em̄ pauprate volūtaria merent̄ gl'e
ꝯditoris assistere. ipi merent̄ intrare in po/
tentias dn̄i in illa eterna tabernacula. in il/
las lucidissimas māsiones. Ipi merent̄ fie
ri ciues illi⁹ ciuitatꝫ cui⁹ artifex ⁊ ꝯditor ē de
us. Tu em̄ ore tuo bn̄dicto ꝓmisisti eis di/
cens. Beati paupes spū ⁊c. Nō aliud ē dn̄e
regnū celorū nisi tuipe q̄ es rex regū ⁊ domi
nus dn̄antiū. Teipm dabis eis in pmiū. in
mercedē. ⁊ in gaudiū. Ipi te fruent̄. d̄ te gau
debūt ⁊ satiabunt̄. Edent paupes ⁊ satura/
bunt̄ ⁊ laudabūt ⁊c.

De silētio. ⁊ q̄ oib⁹ religiosis sit necessari
um silentium.

Non mediocrit̄ coopat̄ ad pfectionē
religioso hoi virt⁹ silentij q͛ sicut in
multiloquio nō deerit pctm̄. sic bre/
uiter ⁊ raro loq̄ ad h̄ valet vt homo caueat
sibi a peccato. Pro nimia loq̄la frequēter se
quit̄ iniuria tā dei q̄ꝫ ꝓximi. sic ex silētio nu/
trit̄ iusticia. ex qua velut ex q̄dā arbore colli
gitur fruct⁹ pacis. Vn̄ cū claustralib⁹ pax sit
summe necessaria. valde necessariū est eis si
lentiū. ꝑ qd̄ pax eis tā cordis q̄ꝫ corpis ꝯser
uatur. Propterea Isa. ꝓpha virtutē silentij
ꝯsiderās ait. Erit op⁹ iusticie pax. ⁊ cult⁹ iu/
sticie silentiū. quasi diceret. Tāte v̄tutis est
silentiū q̄ in hoie ꝯseruat dei iusticiā ⁊ inter
ꝓximos pacē nutrit ⁊ custodit. Nisi hō dili/
gentē ori suo adhibeat custodiā ⁊ bona gra
tuita q̄ habet cito dissipat ⁊ etiā in m̄lta ma
la corruit. Lingua quidē (vt dic̄ beat⁹ Jaco
bus in canonica sua) modicū mēbrū est ⁊ ma
gna exaltat ⁊ sequit̄. Lingua nr̄a ignis est.
vniuersitatꝫ iniq̄tas. Vbi dicit glo. q̄ pene
cuncta facinora ꝯcinant̄ aut patrant̄ in ea.
Vis audire o famula dei. vis scire q̄nta ma
la ex lingua ꝓdeūt si diligēter nō custodiat̄.
Audi ⁊ dicā. Ex lingua ꝓdeunt blasphemie

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

murmuratiões. diſſenſiões. ꝑiuriũ. mẽdaci
um. detractiões. adulatio. maledictio. ↄuici
um. ↄtẽtio. bonoꝝ deriſio. prauũ cõſiliũ. ru
mor. iactãtia. ſecreti reuelatio. indiſcreta cõ
minatio. indiſcreta ꝓmiſſio. multiloquium.
ſcurrilitas. In veritate magna ↄfuſio ſexui
femineo eſt. maximũ dedecꝰ eſt ſacris ꝟgini
bus nõ hr̃e oris cuſtodiã. nõ ſeruare lingue
diſciplinã cũ cũcta mala ꝑ lingue inq̃etudi/
nẽ cõmitant̃. Certe fruſtra audeo dicere ꝙ
ille religioſꝰ gloriat̃ de poſſeſſione ꝟtutꝫ in
corde. qui diſſipat diſciplinã ſilẽtiȷ̃ ꝑ inquie
tudinẽ multiloquiȷ̃. Si q̇s teſte ſcriptura pu/
tat ſe religioſum eſſe nõ refrenãs linguã ſu/
am ſ; seducẽs cor ſuũ. huiꝰ vana eſt religio.
O ihu xp̃i ſpõſe intuemĩ virtutũ ſpeculum
mariã ⁊ diſcite ab ea ſilẽtiȷ̃ diſciplinã;. Quãte
maturitatis fuerit beata ꝟgo ſatis ꝑꝫ. Si
eñ ꝑcurras euãgeliũ ꝑpauca ⁊ cũ paucꝫ eã
locutã inuenimꝰ. Cũ quattuor tñ perſoniſ
legimꝰ eã habuiſſe ſermonẽ. ⁊ nõ niſi ſeptem
verba eã locutã fuiſſe. Cũ angelo duo. cũ fi
lio ſuo duo. cũ elizabeth duo. cũ miniſtris ĩ
nuptiȷ̃s vnũ. In hoc cõfundit̃ noſtra loq̇ci
tas qua ꝓni ſumꝰ ad multiplicationẽ ꝟboꝝ
cũ tamẽ magna ſit vtilitas ſilẽtiȷ̃. Una vtili/
tas eſt q: inducit cõpunctiõ;. Homo cũ ta/
cet cogitat vias ſuas. ⁊ locũ habet cogitãdi
q̃ꝫ multiplex ſit ſuꝰ defectꝰ. ⁊ ex hoc ſurgit cõ
punctio. Itẽ dicit ꝓpheta dauid. Obmutui
⁊ ſilui a bonis. ⁊ dolor meꝰ renouatꝰ ẽ. Alia
vtilitas ſilẽtiȷ̃ eſt q: demõſtrat hominẽ cele
ſtẽ eſſe. Argumẽtũ quaſi infallibile eſt. vt ſi
ſit hõ in theutonia ⁊ nõ loquat̃ theutonicũ.
videt̃ ꝙ nõ ſit theutonicꝰ. Sic q̇ eſt in mun
do ⁊ mũdana nõ loquit̃. euidẽter demõſtrat
ſe in mũdo nõ eſſe. Qui eñ de terra ẽ. de ter
ra loquit̃. vt dr̃ in euãgelio Johis. Nihil au
tem tñ in religioſo hoĩe valet ad ↄſeruãdũ
ſilentiũ niſi vt fugiat ↄſortiũ hoĩm. ⁊ ducat
vitã ſolitariã. Ille eñ homo q̇ eleuat̃ iã ſup̃
ſtatũ hoĩm nõ debet hr̃e ↄſolatõem ⁊ ↄſola
torẽ niſi ſolũ deũ. ⁊ iõ debet eſſe ſolitariꝰ ⁊ ta
cere. Ex quo eñ deũ habet ꝓ ſocio nõ deb;
curare de humano cõſortio. Propterea dr̃
Threñ. iȷ̃. Sedebit ſolitariꝰ ⁊ tacebit. q: le
uabit ſe ſupra ſe. Sedebit ſolitariꝰ inq̃ꝫ cõ/
ſortia hominũ fugiẽdo ⁊ tacebit de celeſtibꝫ
cogitãdo ⁊ meditãdo. ⁊ leuabit ſe ſupra ſe ce
leſtẽ dulcedinẽ deguſtãdo. Et ſi oĩbꝫ reli/
gioſis neceſſariũ ſit ſilentiũ ad ꝑfectionẽ ꝟ/
tutũ. maxime tñ virginibꝫ dedicatis ihu xp̃o

eſt neceſſariũ vt diſciplinã ſeruẽt ſilẽtiȷ̃. Ita
eñ eaꝝ ſermo deberet eſſe p̃cioſus. ⁊ ita de/
berent eſſe verecũde in labiȷ̃s vt nunq̃ꝫ niſi
magna neceſſitate loquerent̃. Iõ beatꝰ Hie
ronymꝰ dicit. Sit ſermo ꝟginis modicus ⁊
rarꝰ. nec tam eloquẽtia p̃cioſus q̃ꝫ pudore.
Hoc etiã cõſulit phus. viȷ̃. ethycoꝝ. Ad ſũ/
mã perfectionẽ volo te eſſe breuiloquũ ⁊ ſb/
miſſa voce. Audi verboſa famula. audi ꝟgo
clamoroſa ⁊ garrula. certe vt poſſis aſſueſce
re ſilentiũ debes facere. ſicut fecit Agathon
abbas. De q̇ legit̃ in vitaſpatꝝ ꝙ lapide; in
ore ſuo ꝑ trienniũ mittebat donec taciturni
tatẽ addiſceret. Alliga ⁊ tu lapidẽ ad ligua;
affige linguã tuã ad palatũ. Pone digitũ ſu
per os tuũ vt poſſis taciturnitatẽ addiſcere
quia magnũ dedecꝰ eſt ſpõſe xp̃i vt cu; alio
q̃ꝫ cũ ſponſo ſuo xp̃o ieſu velit habere ſermo
nẽ. Loquere ḡ raro ⁊ pauca ⁊ breuiter cũ ti/
more ⁊ pudore. imo in tua cauſa vix loque/
re. Tege faciẽ tuã velo verecũdie. ↄſue labia
filo diſcipline. ⁊ ſermo tuꝰ ſit breuis. precio/
ſus. ⁊ vtilis. ſit modeſtꝰ ⁊ humilis. Loque/
re famula dei raro ⁊ paꝝ. quia in multiloq̇o
nõ deerit peccatũ. Nõ loquarꝫ verbũ ocio/
ſum. q: de oĩ verbo ocioſo qđ locuti fuerit
homĩes reddẽt ratiõem in die iudiciȷ̃. Uer
bũ ocioſum eſt vt dicit gloſa. qđ ſine neceſſi
tate dr̃ ꝓferẽtis. aut vtilitate audiẽtis. Sem
per igit̃ meliꝰ eſt tacere ⁊ vtiliꝰ q̃ꝫ loq̇. Quia
dicit ſapiẽs. locutũ me eſſe aliquãdo penitu
it. tacuiſſe ꝟo nunq̃ꝫ.

De ſtudio orõnis et qualit̃ orãdꝰ eſt deꝰ.
Capitulũ. v.

Upra modũ cupiẽti etiã ꝑficere ſpõ
ſe xp̃i eſt neceſſariũ vt aſſiduis ora/
tionũ ſtudiȷ̃s ⁊ deuotiõibꝫ animũ ſu
um exerceat. q: reuera religioſus orõem nõ
frequẽtans aſſidue nõ ſolũ eſt miſer ⁊ inuti
lis. q̇ nimo corã deo fert animã mortuã ĩ vi/
uo corpe. Cũ eñ tãte efficacie ſit deuotiõis
virtꝰ vt ipa ſola hoſtis maligni deuincat tẽ
ptamẽta ⁊ verſutias dyaboli q̇ ſolꝰ famula;
dei impedit ne ſurſũ ad celos aſcẽdat. Non
eñ eſt miꝝ ſi tẽptatiõibꝫ ſuccũbat freq̃ẽter
miſerabilit̃ q̇ ſtudiũ orõis nõ freq̇ntat. Uñ
beatꝰ Iſiđ. dr̃. Hoc eſt remediũ eiꝰ q̇ vicioꝝ
tẽptamẽtis eſtuat. q̇tiẽs q̇libet vicio tangit̃
totiẽs ſe ad orõem ſubdat. q: freq̃ns orõ vi
cioꝝ ĩpugnatiõ; extinguit. Et h̄ eſt qđ dñs
dic̃ in euãgelio. Uigilate ⁊ orate ne intretis
in tẽptatiõ;. Eſt aũt tãte ꝟtutis deuota orõ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt ad om̄ia valeat ⁊ i oī tp̄e hō poſſit ꝑ eam
lucrari. in hyeme. i eſtate. i ſereno ⁊ i tp̄e plu
uiali. imo in q̄cū〈q〉 hora lucraꝛ hō orōne de
uota plꝰ ꝙ valeat totꝰ mūdꝰ. qꝛ tali orōe acq̄
rit hō regnū celoꝝ. Vt aūt cognoſcas quō
⁊ q̄liꝛ orare debeas ꝙtū mihi donauerit d̄s
te informabo. licet ego i hac pte ⁊ in h̄ nego
cio magꝫ indigeā informari ꝙ tu. Scias ita
ꝙ deo digna famula ꝙ ad pfectā orōez tria
ſūt neceſſaria. Primū qn̄ in orōe ꝯſtituta fu
eris. tūc erecto corpe ⁊ erecto corde oībꝫ ſen
ſibꝫ clauſis debes ſine ſtrepitu ex amore ⁊ cō
trito corde de oībꝫ miſerijs tuis cogitare. ſ.
p̄ntibꝫ. p̄teritꝫ. ⁊ futurꝫ. Primo debes ſiq̄dez
ſolicite cogitare ꝙ magn̄ ⁊ ꝙ multa pctā oībꝫ
diebꝫ vite tue ꝯmiſiſti. ꝙ magna ⁊ ꝙ multa
bona i ſeculo ⁊ i ordine obmiſiſti. ꝙ magnā
⁊ ꝙ multā creatorꝫ tui grāz freq̄nꝛ amiſiſti
Debes etiā cogitare ꝙ lōge facta es a deo ꝑ
pctūm q̄ olim fueras ꝓpe. ꝙ diſſiꝉis facta es
deo q̄ aliqn̄ fueras valde ſiꝉis. ꝙ pulcra ali
quādo fueras in aīa q̄ mō valde turpis es ⁊
fetida. Debes cogitare q̄ tēdas ꝑ pctm̄ quia
ad portas inferni. q̄d tibi occurret. quia tre
mēdꝰ dies iudicij. q̄d ꝓ oībꝫ his tibi dabiꝛ.
qꝛ eterne mortꝫ incēdiū. ⁊ ſtatim ꝓ his oībꝫ
debes pectꝰ tuū cū publicano tūdere. Cū p
pheta dauid debes rugire a gemitu cordis
tui. Et cū maria magdalena debes lacrimiſ
rigare pedes ih̄u. nec debes aliquē modum
h̄re in lacrimis qꝛ ſine mō dilectū tuū ih̄m
offendiſti. Et h̄ eſt qd̄ ait beatꝰ Iſid. Qn̄ cū
deo in orōne aſſiſtimꝰ gemere ⁊ flere demꝰ.
reminiſcētes ꝙ grauia ſunt q̄ cōmiſimꝰ. ꝙ
dura inferni ſupplicia q̄ timemꝰ. Et hmōi la
crimoſe cogitatōes meditatōis debēt eē pn
cipiū. Secūdū qd̄ ſpōſe dei i orōe neceſſa
riū eſt. eſt grāꝝactio. vt videlicet ſuo creato
ri cū omī humilitate grates referat ꝓ bn̄fi
cijs iā ab eo receptis. Et h̄ ꝯſulit paulꝰ apo
ſtolꝰ ad Coll. iiij. Oratiōi inſtātes. vigilan
tes in ea in grāꝝactōe. Nihil em̄ eſt ꝙ homi
nē ita dignū reddit diuis muneribꝫ ſicut ſꝑ
deo grās reddere ⁊ agere ꝓ receptis donis
Vn̄ beatꝰ augꝰ. ſcribēs ad aureliū d̄t. Quid
meliꝰ aīo gerimꝰ ⁊ ore ꝓnunciamꝰ ⁊ calamo
exp̄mimꝰ ꝙ deo grās. h̄ nec dici breuiꝰ. nec
audiri letiꝰ nec intelligi gratius. nec agi fru
ctuoſiꝰ pt. Debes ḡ in orōe poſita cū gratia
rūactione meditari qꝛ d̄s te hoīem fecit. q̄a
xp̄ianā te fec̄. qꝛ innumerabilia peccata tibi
indulſit. qꝛ incidiſſes i multa pctā ſi dn̄s te
nō cuſtodiſſet. qꝛ mori i ſeculo te nō ꝑmiſit.
quia ad altiſſimā ⁊ pfectiſſimā te religionez
elegit. ⁊ qꝛ ſine labore tuo te pauit ⁊ paſcit. qꝛ
ꝓ te homo factꝰ eſt circūciſus ⁊ baptizatꝰ eſt.
quia ꝓ te pauꝑ ⁊ nudꝰ humilis ⁊ deſpectibi
lis. Quia ꝓ te ieiunauit ⁊ eſuriuit. laborauit
⁊ fatigatꝰ fuit. qꝛ ꝓpter te plorauit. ſudorē ſā
guineū ſudauit. te ſanctiſſimo corpe ſuo ci
bauit ⁊ ſanguine potauit. qꝛ ꝓpter te colaphi
ſatus eſt. cōſputꝰ eſt. deriſus ⁊ flagellatus eſt
vulneratꝰ ⁊ crucifixꝰ eſt. Mortē turpiſſimā
⁊ amariſſimā ſuſtinuit. qꝛ ſepultꝰ reſurrexit.
ad celos aſcēdit. ſp̄m ſcm̄ dedit. ⁊ qꝛ tibi ⁊ oī
bus electꝫ celoꝝ regnū dare ꝓmiſit. Eſt em̄
grāꝝactio ſupra modū vtilis in orōe. nec ſi
ne ea aliq̄ poteſt valere orō. Nā ingratitudo
vt d̄t beatꝰ Bern̄. eſt ventꝰ vrens. et exiccās
fontē pietatis. rorē miſericordie. ⁊ fluenta ḡ
tie. Tertiū qd̄ ad pfectionē orōnis neceſ
ſario requiriꝛ eſt vt animꝰ tuꝰ nihil aliud in
oratiōe cogitet p̄ter illud ſolū qd̄ pcaꝛ. Val
de em̄ indecēs eſt vt q̄s cū deo loquaꝛ ore ⁊
aliud mediteꝛ corde. ⁊ dimidiū cor dirigat i
celū. ⁊ dimidiū maneat in terra. ⁊ talis ora
tio nunq̄ exaudiꝛ a deo. Vn̄ ſuꝑ illo verbo
p̄s. Clamaui in toto corde meo ⁊c̄. diē gloſa
Diuiſum cor nō impetrat qd̄ petit. Debꝫ ei
famula dei tp̄e orōis cor ſuū ab omībꝫ exte
rioribꝫ curis ⁊ mūdanis deſiderijs. ab omī
bus carnalibꝫ amoribꝫ reuocare ad iteriora
⁊ illi ſoli i toto corde ⁊ tota mēte intēdere ad
quē ſuā orōnem dirigit. Et hoc cōſulit tibi
ſpōſus tuꝰ in euāgelio dicēs. Tu aūt cū ora
ueris intra in cubiculū tuū. ⁊ clauſo oſtio. i.
corde tuo ora patrē tuū. Tūc cubiculū es i
greſſa quādo om̄es cogitatiōes. om̄ia deſi
deria. om̄es affectiōes tuas in ſecreto cordꝫ
tui reuocaſti. Tūc clauſiſti oſtiū tuū quan
do cor tuū diligēter cuſtodiſ. vt ꝑ nullas co
gitatiōes tuas fantaſticas poſſit in deuoti
one impediri. Oratio em̄ eſt (vt dicit beatuſ
Auguſtinꝰ) cōuerſio mētis in deū ꝑ pium ⁊
humilē affectū. Audi o beatiſſima ſoror. au
di o famula Ieſu xp̄i ⁊ inclina aurē tuaz ad
verba oris mei. Noli falli. noli decipi. n̄ amit
tas magnū oratiōis tue fructū. nō ꝑdas ſu
auitatē. nō fruſtreris dulcedine quā in ora
tione haurire debes. Oratio em̄ hauſoriuz
eſt quo ſp̄ūſſancti gratia hauriꝛ de fonte ſu
pereffluētis dulcedinis illiꝰ beatiſſime tri
nitatis. Et hoc expertus erat ille deuotiſſimꝰ
ꝓpheta Dauid q̄ dicebat. Os meū aperui ⁊

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

attrari ſpiritū. Os meū aperui dicit ⁊ hau/
ſi. Nunqd iā nō dixi tibi qd ſit oratio. Audi
iterꝫ. Oratio eſt cōuerſio mētis in deū. Uis
ſcire quomō debes mentē tuā in deū cōuer
tere. intēde. cū ſtas in oratiōe te totā debes
in teipam cōuertere ⁊ colligere ⁊ cū dilecto
in cubiculū cordis tui ingredi ⁊ cuꝫ eo ſola
morari. omniū exteriorꝝ obliuiſci. ⁊ toto cor
pore. tota mēte. toto affectu. toto deſiderio.
tota deuotiōe debes te leuare ſupra te. Nec
debes ſpiritū tuū ab oratōe relaxare. ſꝫ tam
diu ꝑ deuotōis ardorē ſurſum aſcēdere do
nec ingrediaris in locū tabernaculi admi/
rabilis vſqꝫ ad domū dei. ⁊ ibi vtrūqꝫ cordꝭ
oculo dilecto tuo viſo ⁊ vtcunqꝫ deguſtato
qꝫ ſuauis eſt dn̄s ⁊ qꝫ magna dulcedo eius ī
amplexꝰ eius ruas. impſſis labijs intime dͤ
uotionis oſcula figas vt ſic tota a te aliena
ta. tota in celū rapta. tota in xp̄m reformata
⁊ trāſformata nō valeas cohibere ſpūm tu/
um. ſꝫ exclama cū ꝓpheta Dauid ⁊ dic. Re/
nuit cōſolari aīma mea. memor fui dei ⁊ de/
lectatus ſum. Ut aūt cor tuū ſoror cha/
riſſima ꝑ deuotiōis orōnem in ſublimiꝰ ele/
uetur. ⁊ feruentiꝰ in deū inflammetꝛ. nota di
ligenter ꝙ tribꝰ de cauſis in mētis alienati/
onē deducimur. Aliquādo ꝑ magnitudinē
admiratiōis. Aliquādo ꝑ magnitudinē de/
uotionis. Aliquādo ꝑ magnitudinē exulta
tionis. Dico ꝙ fit aliquādo ꝑ magnitudi
nem deuotiōis vt mēs ſeipam non capiat. ⁊
ſupra ſeipam eleuata in alienationē trāſeat
quādo tota igne celeſtis deſiderij ſuccenditꝛ
vt om̄e qđ foris eſt vertatꝛ in amaritudineꝫ
⁊ faſtidiū. ⁊ amorꝭ intimi flāma vltra huma/
nū modū excreſcat. que animā ad cere ſimi
litudinē liquefactaꝫ in ſeipa deficere faciat.
ad inſtar fumi aromatū in ſuperna eleuat ⁊
ad ſummā patriā emittat. ⁊ tūc cū prophe/
ta exclama ⁊ dic. Defecit caro mea ⁊ cor me/
um deꝰ cordis mei ⁊ pars mea deꝰ in eternū
Itē aliquādo fit ꝑ magnitudinē admira
tionis quādo diuino lumine mens irradia
tur ⁊ ſumme pulcritudinis admiratiōe ſu/
ſpenſa tūc vehemēti ꝯcutitꝛ ſtupore vt a ſuo
ſtatu funditꝰ excutiatꝛ. ⁊ in moduꝫ fulguris
choruſcātis quanto ꝓfundiꝰ ꝑ deſpectu ſui
viſe pulcritudinis reſpecta in ima deijcitꝛ.
tanto ſublimiꝰ tantoqꝫ celeriꝰ ꝑ ſummoruꝫ
deſideriorꝝ ardorē releuata ⁊ ſuꝑ ſemetipaꝫ
rapta in ſublimia eleuatꝛ. ⁊ tūc cogitꝛ clama/
re cum ſanctiſſima heſter. Uidi te dn̄e qua/
ſi angelū dei ⁊ conturbatū eſt cor meū p̄ ti/
more glorie tue. Ualde em̄ mirabilis es do
mine ⁊ facies tua plena eſt gratiarū. Itē
aliquādo p̄ multitudine exultationis quan
do intima illa interne ſuauitatis abūdantia
potata. imo plene inebriata quid ſit. quid fu
erit penitus obliuiſcatꝛ. ⁊ in ſuꝑmundanum
quendā affectuꝫ ſub quodā mire felicitatis
ſtatu rapta trāſformatꝛ. ⁊ tūc cogitur clama
re ⁊ dicere illud ꝓphete. Q̄ dilecta taberna/
cula tua dn̄e virtutū. cōcupiſcit ⁊ deficit ani
ma mea ī atria dn̄i. Sic ergo famula dei de
bet exercere animū ſuū ex deuota ī deū ora
tione ⁊ dicere ꝑ frequentē ordinis verſum.
ꝑ mundati ⁊ purificati cordis oculū. ꝑ infa/
tigabilē deuotōis ſpiritū. quatenꝰ efficiatur
idonea ad cōtemplanda diuina ⁊ deguſtan
dā diuine dulcedinis ſuauitatē. Nō em̄ de/
cet animā inſignitā dei imagine. decorataꝫ
dei ſimilitudine. redemptā dei ſanguine. ca
pacē beatitudinis. volutare circa iſta tēpo/
ralia. ſed aſcēdere debet ſuꝑ cherubin ⁊ vola
re ſuꝑ pennas ventorꝝ. id eſt. ordines ange/
lorū ad ꝯtemplandā ipam trinitateꝫ et chri
ſti humanitatē. ⁊ meditari gloriā ⁊ leticiam
ſupernorꝝ ciuiū. ſcꝫ angelorꝝ ⁊ ſanctorꝝ omni
um. Sed q̄ ſunt hodie q̄ huiuſmodi medi
tatōnibꝰ vacēt. qui ſint exploratores gaudij
celeſtis. qui corde ⁊ aīmo cōuerſentꝛ in celis
Rari ſunt. Uñ bene poteſt dici de quibuſ/
dam religioſis illud verbū qđ beatꝰ Bern̄.
dicit. Quorū ſtudiū deberet eſſe deuotione
celos penetrare. mēte circuire ſupernas mā
ſiones. ſalutare apoſtolos ⁊ choros ꝓpheta/
rum. martyrūqꝫ admirare triūphos. omni
bus his poſtpoſitis. turpi ſe mancipāt cor/
poris ſeruituti. ad obediendū carni. ⁊ ad ſa
tiſfaciendū gule ⁊ vētri.

De paſſionis chriſti memoria Capitulū. xj.

Quoniā deuotiōis feruor ꝑ frequē/
tem paſſionis xp̄i memoriā nutritꝛ ⁊
cōſeruatꝛ in homie. Ideo eſt dicēdū
cōſequēter vt ſemꝑ oculis cordis ſui xp̄m ī
cruce tanqꝫ morientē videat q̄ deuotiōem ī
ſe vult cōſeruare inextinguibilē. Propter h̄
dominꝰ dic in Exodo. Ignis in altari meo
ſemꝑ ardebit. quē nutriet ſacerdos ſubijci/
ens ligna ꝑ ſingulos dies. Audi ſoror deuo
tiſſima. Altare dei eſt cor tuum. In hoc al/
tari debet ſꝑ ardere ignis feruide deuotōis
quē ſingulꝭ diebꝰ debes nutrire ꝑ ligna crucꝭ

chriſti et memoriã paſſionis ipſius. Et hoc
eſt qd dicit Iſaias ꝓpheta. Haurietis aquas
in gaudio de fontibꝫ ſaluatoris. Ac ſi dice/
ret. Quicũq; deſiderat aquas gratiaꝝ. aq̃s
deuotionis. aq̃s lachrymaꝝ. iſte hauriat de
fontibꝫ ſaluatoris. id eſt. de vulneribꝫ Ieſu
xpi. Accede ergo tu pedibꝫ affectionũ tuaꝝ
ad Ieſum vulneratũ. ad Ieſum ſpinis co
ronatũ. ad Ieſum patibulo crucis affixum
ꝛ cũ beato Thoma apoſtolo nõ ſolũ intue/
re in manibꝫ eiꝰ fixuras clauoꝝ. non ſolum
mitte manuz tuã in latꝰ eius ſed totalit̃ per
oſtiũ lateris eiꝰ ingredere vſq; ad cor ipſius
ieſu. ibiq; ardẽtiſſimo amore crucifixi i xp̃m
transformata. clauis diuini amoris affixa. lã
cea ꝑcordialis dilectõis transfixa. intime cõ
paſſionis trãſuerberata. nihil aliud queras
nihil aliud deſideres. in nullo alio velis cõ
ſolari q̃ʒ vt cũ chriſto tu poſſis mori in cru/
ce. Et tũc cũ apoſtolo Paulo exclames di/
cens Chriſto cõfixꝰ ſum cruci. Viuo iã non
ego. viuit vero in me xp̃s. Debes aũt ꝑ hũc
modũ paſſionem xpi in memoria habere vt
cogites q̃m paſſio eiꝰ fuit ignominioſiſſima
acerbiſſima. generaliſſima. ꝛ diuturniſſima
Primũ cõſidera deo digniſſima famula q̃ʒ
ignominoſiſſima fuit mors Ieſu xpi ſpon
ſi tui. Fuit eñ crucifixus tanq̃ʒ fur et latro
Nulli eñ in veteri lege tali morte puniebã/
tur niſi peſſimi ꝛ ſceleratiſſimi ꝛ fures ꝛ latro
nes. Adhuc attẽde maiorẽ xpi ignomiam.
Fuit eñ in loco turpiſſimo ꝛ viliſſimo cru/
cifixus. ſcʒ in monte caluarie vbi multa oſſa
ꝛ cadauera mortuoꝝ iacebãt. Ille ſiquidez
locus erat morti damnatoꝝ deputatꝰ. ꝛ ibi
decollabant̃ ꝛ ſuſpendebant̃ peſſimi homi/
nes. Adhuc vide xpi maiorẽ ignominiã. q̃a
inter latrones tanq̃ʒ latro ſuſpendit̃. ꝛ i me/
dio tanq̃ʒ princeps latronũ. Unde dic̃ Iſa
ias. Cũ ſceleratis reputatꝰ eſt. Adhuc intue
reſponſi tui ignominiã. quia aeri deputatꝰ
eſt. ꝛ inter celũ ꝛ terrã ſuſpẽſus ac ſi nõ eſſet
dignus mori in terra aut viuere. O digna i
dignatio ꝛ iniuria. dño orbis totꝰ negatꝰ eſt
orbis. vilius in mũdo nihil eſtimatũ eſt do/
mino mũdi. Sic ergo mors filij dei fuit
ignominioſiſſima. ꝓpter genus mortis quia i
patibulo ſuſpẽſus. ꝓpter ſocios mortis. q̃a
cũ iniquis deputatꝰ ꝛ cõdemnatꝰ. ꝓpter lo/
cum mortis. quia in monte caluarie fetidiſſi
mo crucifixus. O bone ieſu. o benigne ſal/
uator. quia nõ ſemel ſed multotiẽs cõfunde
ris. Quanto quis pluribꝫ locis confundit̃.
tanto ignominioſior efficit̃ mundo Ecce tu
domine Ieſu in orto ligaris. in domo anne
alapa cederis. in atrio Cayphe conſpueris.
in hoſpitio herodis illuderis. in via crucez
baiulans in golgatha crucifigeris Heu me
ecce libertas captiuorũ. gloria angelorũ. vi/
ta hominũ occidit̃. O iudei miſeri bene im/
pleuiſtis qd ꝓmiſiſtis. Dixiſtis enim. Mor
te turpiſſima cõdemnemꝰ eũ. Beatus vero
Bernardꝰ dicit. Exinaniuit ſemetipſuz for
mam ſerui accipiẽs vt ſubeſſet. Filiꝰ erat et
factus eſt ſeruus. Et nõ ſolũ formam ſerui
vt ſubeſſet accepit. ſed etiã mali ſerui vt va/
pularet. vt penã ſolueret cuʒ culpam nõ ha/
beret. Et erat non ſolũ ſeruus ſeruoruz dei
ſed ꝓpter tria ſeruus ſeruorũ dyaboli factus
ſeruiens infima peccata peccatoꝝ expurgã
do. Nec hoc ſuffecit ſed mortez omni mor/
te confuſibiliorẽ elegit. Humiliauit enim ſe
metip̃m factꝰ obediens vſq; ad mortẽ. mor
tem aũt crucis. que ignominioſior eſt. vt di
cit gloſa. Secũdo cõſidera ꝛ attende vir/
go deo deuota. paſſio xpi q̃ʒ acerbiſſima fu/
it. Crux enim illa benedicta membra exten
ſa cõtrahi in dolore mortis nõ ꝑmiſit. quod
tamen ſolet eſſe quoddã leuamen ꝛ ſolatiuz
cordis anxiati. nec habuit illud caput reue/
rendũ diuinũ vbi ad dimiſſionẽ anime ſe i/
clinaret. Attende adhuc melius q̃ʒ acerba
mors xpi fuerit. Quanto quis tenerior. tan
to patitur grauiꝰ. Nunq̃ʒ autẽ fuit corpꝰ ita
tenerũ ad ſuſtinendũ paſſiones ſicut corpꝰ
ſaluatoris. Corpus eñ mulieris tenerius
eſt q̃ʒ viri corpus. Caro autẽ chriſti tota v̾/
ginea fuit ꝛ de ſpirituſancto cõcepta ꝛ de v̾/
gine nata. Igit̃ paſſio chriſti fuit omnium
paſſionũ acerbior. quia omniũ virginũ te/
nerior. Si eñ ad ſolã mortis recordatõem
Chriſtꝰ in ſancta anima ſua ꝑ teneritudine
carnis tantũ afflictꝰ eſt vt ſudor corporis fi/
eret ſicut ſudor ſanguinis decurrentis i ter
ram. quanto ſuperadditꝰ eſt ei dolor. quan/
ta cum afflicta eſt pena in deguſtatione acer
biſſime mortis ꝛ paſſionis. Ideo dicit bea/
tus Bernardꝰ. Anguſtias corp̃is tui domi
ne Ieſu chriſte. certiſſime indicabat ſudor
ille ſanguineꝰ qui orationis tp̃e de tua ſan/
ctiſſima carne decurrebat in terram. Quid
feciſti dulciſſime puer vt ita tractareris.
Quid cõmiſiſti o amantiſſime iuuenis. vt
ita iudicareris. Ecce ego ſum cauſa tui do/

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſoris. ego plaga tue occiſionis. Adhuc vide diligentiꝰ ꝙ amara chriſti mors fuerit. Quanto quis innocentior. tanto pena ad tollerandum grauior. Si enim chriſtꝰ ꝓpter ſua peccata ſuſtinuiſſet. aliquantulū ei eſſet tolerabilior. ſed ipſe peccatū non fecit. nec inuētus eſt dolus in ore eius. Et hoc ipm̄ teſtat pylatus dicens. Ego nullā cauſam mortis inuenio in eo. Ipſe em̄ eſt candor lucis eterne ⁊ ſpeculū ſine macula dei maieſtatis ⁊ bonitatis. imago illius ſicut dicit Sapiētie. vij. Conſidera adhuc pleniꝰ ꝙ penalis fuerit mors ſponſi tui Jeſu chriſti. Quanto generalior tanto pena acerbior. Chriſtꝰ aūt ſpōſus tuus paſſus eſt in om̄i parte corpis ſui ſic ꝙ nullū ita paruū membrū in eo eſſet ꝙn penam haberet. nullꝰ ita modicus locꝰ ꝙn repletus eſſet amaritudine. A planta enim pedis vſqꝫ ad verticē non fuit in eo ſanitas Unde ꝑ nimia doloris vehementia clamauit dicens. O vos om̄es qui tranſitis ꝑ viam attendite ⁊ videte dolorē meum. Reuera dn̄e Jeſu chriſte nunqꝫ fuit dolor ſimilis dolori tuo. Tanta em̄ fuit doloris tui effuſio vt totum corpꝰ tuum ſanguine aſpergeretur. O bone Jeſu o dulciſſime domine. nō gutta ſed vnda ſanguinis ita largiter ꝑ ꝙn ꝙ partes corpis tui emanauit de manibus ⁊ pedibꝫ tuis in crucifixione. in capitis coronatione. de toto corꝑe in flagellatione. de ipſo corde in lateris apertione mirum videtur ſi quid ſanguinis remanſit in te. Dic queſo dilecte mi domine. dic cū vnica ſanguinis tui gutta. potuiſſet ſufficere ad totius mundi redemptiōem. cur tm̄ ſanguinē de corpore tuo effundi permiſiſti. Scio dn̄e et vere ſcio quia nō propter aliud feciſti niſi vt oſtenderes quāto affectu diligeres me. Quid igitur retribuā domino ꝓ omnibꝫ que retribuit mihi. Certe domine ꝙdiu vixero memor ero laborū tuorū quos ſuſtinuiſti in predicando. fatigationū in diſcurrēdo. vigiliarū in oratione. lachrimarū in compaſſione. dolorum. cōuiciorū. ſputorꝫ. colaphorum. ſubſannationū. clauorū. vulnerū. alioquin requiretur a me ſanguis qui effuſus eſt ſuper terram. Quis igit dabit capiti meo aquam. et oculis meis fontē lachrymarū vt poſſim flere die ac nocte mortē domini mei Jeſu chriſti. quā nō pro ſuis ſed ꝓ meis peccatis ſuſtinuit. Vulneratus eſt em̄ propter iniquitates noſtras. attritus eſt ꝓpter ſcelera noſtra ſicut dicit Iſaias ꝓpheta. Ulterius conſidera ⁊ attende diligēter quia mors ⁊ paſſio chriſti fuit diutina. A prima em̄ die natiuitatis ſue vſqꝫ ad vltimū diem mortis ſue ſemper fuit in paſſionibꝫ ⁊ doloribus. ſicut ipſe teſtatur per ꝓpheta dicens. Pauper ſum ego ⁊ in laboribus a iuuentute mea. Et alibi dicit. Fui flagellatus tota die. id eſt. toto tempore vite mee. Adhuc aliter conſidera ꝙ moroſa fuit paſſio chriſti vt pena eius magis duraret. vt dolor nō cito finiretur. vt mors ꝓtraheretur. ⁊ ſic diutius cruciaret ⁊ fortiꝰ vexaretur. Ex his omnibꝫ que dixi colligere potes o virgo chriſti o famula dei ꝙ probroſa. ꝙ doloroſa. ꝙ vilis. ꝙ moroſa fuit mors ⁊ paſſio dulciſſimi ſpōſi tui Jeſu chriſti. Et hec omnia ſuſtinuit vt ad amorē ſuū te accēderet. vt ꝓ omnibꝫ his toto corde. tota anima. tota mente ipm̄ diligeres. Quid em̄ beniuolentiꝰ ꝙ ꝙ dominꝰ propter ſerui ſalutē accipiat ſerui formam. Quid magis informat hominē in ſalutem ꝙ exemplū tollerādi mortē propter iuſticiā ⁊ obedientiam diuinam. Quid vero magis incitat hominē ad diligendū deū ꝙ tanta benignitas. ꝙ ꝓ nob dei filius altiſſimus abſqꝫ meritis. imo cum multis noſtris demeritis poſuit aīam ſuā. Hoc tante benignitatis eſt vt nihil clementius. nihil benignius. nihil amicabilius cogitari poteſt. Hec benignitas tanto magis oſtendit maior quanto ꝓ nobis grauiora ⁊ abiectiora ſuſtinuit vel pati voluit. Deus enim qui proprio filio ſuo non pepercit. ſed pro nobis omnibꝫ tradidit illū. quomodo nō cū illo om̄ia nobis donauit. Ex quo inuitamur ad ipm̄ amandū ⁊ amatum imitandum. Ue ergo illis qui tante benignitatis beneficijs ſunt ingrati. in quorū animabus nullū mors chriſti habet effectum. Unde inquit Bernardꝰ. Uide caput chriſti inclinatum ad te oſculandū. manus ꝑfoſſas ad largiendū. latus apertū ad diligendū. totiꝰ corporis extenſionem ad ſe totū impendendū. Ue iterū illis qui ſuis peccatis rurſum chriſtum in ſemetipſis crucifigētes ſuper dolorem vulnerū ipſiꝰ. dolorē adijciunt. Sed ve tertio illis quorū corda ad planctum emolliri non poſſunt. neqꝫ ad beniuolentiā ꝓuocari. et ad boni operis virtutē inflammare nō valet tanti effuſio ſanguinis. effuſio tanti ꝓcij. tam ingens magnitudo. Certe iſti tales inimici crucis chriſti plus chriſtū dei filiuꝫ

hodie ad dexterā dei patris in celis ſeden-
tem crucifigūt ꝗ̄ olim fecerunt in cruciſ pa-
tibulo pendentē. Ad tales et de talibus do-
minus cōquerendo per beatū Bernardū
loquitur dicens. O homo vide quid pati-
or pro te. ſi eſt dolor ſicut quo crucior. ad te
clamo qui ꝓ te morior. vide penas quibus
afficior. vide clauos quibus cōfodior. ⁊ cū
ſit tantus dolor interior ⁊ exterior. planctuſ
eſt grauior cum te ſic ingratū experior. Ca-
ne tibi mater caue ne tanto ingrata ſis bene
ficio. ne tanto ꝓ te dato indeuota ſis precio
ſed pone iſtū crucifixum ſicut ſignaculū ſu
per cor tuum. vt ſicut ſigillū in cera molli.
ſic Jeſum ſpōſum tuū imprimas cordi tuo
⁊ dicas cum propheta. Factum eſt cor me-
um tanꝗ̄ cera liqueſcenſ. Pone eū etiam vt
ſignaculū ſuper brachiū tuum vt videlicet
nunꝗ̄ deſinas operari. nunꝗ̄ fatigeris la-
borare ꝑ nomine domini Jeſu. ſed cū ope
rata omnia fueris. tunc primū incipe quaſi
nihil feceris. Si autē aliquando aliquid
triſte aliquid graue. aliquid tediū. aliq̇d ama
ritudinis acciderit. vł certe ſi forte aliquod
bonum diſſipuerit. ſtatim recurras ad cru-
cifixum Jhm pendentē in cruce. Ibi intue
re coronam ſpineā. clauos ferreoſ. lanceā la
teris. Ibi cōtemplare vulnera chriſti pedū
⁊ vulnera manuū. vulnera capitis. vulnus
lateris. vulnera totiꝰ corporis. Recolēs q̇a
qui ſic pro te paſſus fuit. qui pro te tanta ſu
ſtinuit quantū te amauerit. Crede mihi q̇a
ſtatim tali intuitu omne triſte letum. omne
graue leue. omne tedioſum amabile. omne
aſperū dulce ⁊ ſuaue reperies. ſic vt ⁊ tu inci
pias exclamare cū beato Job ⁊ dicere. Que
prius noluit tangere anima mea nunc ꝓpter
anguſtias paſſionis chriſti cibi mei ſunt. ꝗ̄
dulcia ⁊ delectabilia facta ſunt mihi. Unde
legitꝰ ꝙ cum quidā cōuerſus fuiſſet ad reli-
gionem. intiī factꝰ eſt impatiēs ꝓpter aſperi
tatem ciborū ⁊ ceterarū diſciplinarū religi-
onis. ⁊ cum ex nimia impatiētia anguſtiatꝰ
fuiſſet procidit ante imaginē crucifixi. et ibi
replicare cepit cū multis lachrymis intole-
rabiles anguſtias ⁊ labores ordinis. inſipi
ditatem ciboꝝ panis ⁊ potus. ⁊ ſtatim ex la
tere imaginis cepit ſanguis emanare. ⁊ cū
ille fortiter flens ſuas anguſtias replicaret.
reſpondēs imago chriſti dixit. Quandocū-
ꝗ̄ ſentiret aliquā aſperitatē in cibo vel ī po
tu vt intingeret in ſalſamēto ſanguinis xp̄i.

De perfecta dei charitate.
Capitulū. vij.

Uperius te famulā dei prout deus
inſpirauit docui qualiter animū tu
um exercere debeas. vt quaſi grada
tim aſcendere poſſis ⁊ de virtute in virtutē
ꝑficere. Nunc ſeptimo loco reſtat dicēdum
de forma virtutū ſcilicet charitate que ſola
ducit hominē ad perfectionē. Ad mortificā
dum enī vicia. ad ꝑficiendū in gratia. ad cō
ſequendū omniū virtutū perfectionē ſum-
mam. nihil poteſt dici meliuſ. nihil excogita
ri vtilius charitate poteſt. Propterea dicit
Proſper in libro de vita cōtemplatiua. Ca
ritas eſt vita virtutū. mors viciorū. et ſicut
fluit cera a facie ignis. ſic pereūt vicia a facie
charitatis. Tante ſiquidē virtutis eſt cha-
ritas ꝙ ipa claudit infernū. ſola aperit celū
ſola deo amabilē reddit. Tante virtutis ca
ritas eſt ꝙ ipa ſola inter virtutes virtus no
minata eſt. quā q̇ hꝫ diueſ eſt ⁊ locuples ⁊ be
atus. quā qui non habet. pauper ⁊ mendicꝰ
eſt ⁊ miſer. Unde ſuper illo verbo ad Cho-
rinthios. Si charitatē non habuero. dicit
gloſa. Attende quanta ſit caritas. que ſi de
ſit. fruſtra habentꝰ cetera. ſi aūt aſſit habētur
oīa. quā qui habere ceperit ſpiritūſanctū
habebit. Et beatꝰ Auguſtinꝰ dicit. Si virtꝰ
nos ad beatā vitā ducit. nihil eſſe omnino
virtutē affirmauerim niſi tm̄ ſummū amo-
rem dei. Cū igitꝰ charitas virtus tanta ſit ꝑ
cunctis virtutibꝫ charitati eſt inſiſtendum.
⁊ non cuilibet charitati ſed ei ſolū qua deuſ
diligitur ſuꝑ oīa ⁊ proximꝰ poſt deū. Qua
liter aūt creatorē tuū diligere debeas ipe tu
us ſpōſus docet in euāgelio dicēs. Diliges
dn̄m deū tuū ex to. cor. tuo. ⁊ ex to. ani. tua. ⁊
ex to. mē. tu. Intēde diligēter famula ieſu xp̄i
dulciſſima quā dilectoꝝ dilectꝰ tuꝰ ihs req̇-
rat a te. Uult certe amātiſſimꝰ tuꝰ vt amori
ſuo des cor tuū. totā aīaꝫ tuā. totā mētē tuā
ſic vt ī toto corde tuo. tota aīa tua ī tota mē
te tua nullꝰ oīno cū eo aliquā ꝑtē poſſideat.
Quid ḡ facies vt certe dn̄m deū tuū ex toto
corde diligas. Quō ex toto corde. Audi be-
atū Johēm chryſ. dicētē. Ex toto corde dili
gere deū eſt vt ad nulliꝰ rei dilectoꝝ magiſ ſit
inclinatū cor tuū ꝗ̄ dei vt nō delecteriſ ī ſpē
mūdi ampliꝰ ꝗ̄ in deo. nō ī honoribꝫ aut pa
rētibꝫ. Si autē ī aliq̇ iſtoꝝ ſit animꝰ et amor
cordis tui iā nō ex toto corde deum diligis
Unde Auguſtinꝰ dicit. Minus te amat q̇

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tecum aliq̄d amat. Si aūt aliquid amas ex
cuius dilectione in amore dei nō proficꝫ. iaꝫ
non ex toto corde deū diligis. Et ſi quid di
ligis, p̄ cuius amore ea que xp̄o teneris ne/
gligis iam nō ex toto corde diligis. Dilige
itaqꝫ dominū deuꝫ tuum ex toto corde tuo.
non ſolū ex toto corde. verū etiā ex tota ani
ma diligendꝰ eſt dominꝰ Jeſus chriſtꝰ. Quo
modo ex tota aīma. Audi beatū Auguſtinū
docentē te. Ex tota anima inquit dominuꝫ
diligere. eſt ip̄m diligere ex tota voluntate ſi
ne contrarietate. Certe tūc ex tota anima de
um diligis quādo nō quod tu viſ. nō quod
mundꝰ conſulit. nō quod caro ſuggerit. ſed
quod dominū deū tuū ſcis velle ſine cōtra/
dictione libenter facis. Certe tūc deū ex to/
ta anima diligis. quādo pro amore iħu xp̄i
animā tuam ſi neceſſe fuerit morti libenter
exponis. Si autē in aliquo iſtorum negli/
gens fueris. iam nō ex tota aīma deū tuū di
ligis. Dilige ergo dominū deuꝫ tuū ex tota
anima tua. ⁊ conforma voluntatē tuam vo/
luntati diuine in omnibꝫ. Et non ſolū ex to
ta anima ſed etiā ex tota mente. Audi iteruꝫ
beatū Auguſtinū te docentē. Ex tota inquit
mente diligere deū. eſt diligere cū ex oī me/
moria ſine obliuione. Amen.

De finali perſeuerantia
Capitulū. viij.

POſtqꝫ omniū virtutū adeptus ē q̄s
principiū. nec tamē in conſpectu dī
apparet glorioſus. niſi virtutuꝫ con/
ſummatrix aſſit p̄ſeuerātia. Quia nullꝰ om/
nino mortalis quātumcūqꝫ perfectꝰ. eſt lau
dandus ī vita ſua niſi prius hoc totū quod
inchoauit. bono ⁊ felice fine concludat. Un
de beatus Bernardꝰ dicit. Tolle perſeuerā
tiam nec obſequiū nec beneficiū nec gratiā
nec laudē fortitudo p̄ſtabit. Parū enim va/
let hominē fuiſſe religioſum. ſiue fuiſſe hu/
milem ⁊ patientē. fuiſſe deuotū ⁊ continen/
tem. deū dilexiſſe ⁊ celicas virtutes habuiſ/
ſe niſi adeſſet perſeuerātia. Cū enim omnes
v̄tutes currāt. ſola perſeuerātia accipit bra/
uium. Quia nō ille qui incipit ſed qui perſe
uerauerit ſalūꝰ erit. Unde Johānes chry/
ſoſtomꝰ dicit. Que vtilitas ſeminū florenti/
um ⁊ poſtea tabeſcentiū. quaſi diceret. peni/
tus nulla. Si igiꝛ chriſti dilectiſſima aliq̄s
bonorū operū habes virtutes. imo qꝛ mul
tas habes in his perſeuera. in his profice. ī
his vſqꝫ ad mortē viriliter chriſti age milici

am. vt cū extrema dies finiſqꝫ vite aduene/
rit. p̄ ſtipendio ⁊ mercede laboris detur tibi
corona glorie ⁊ honoris. Unde ieſus chri/
ſtus vnice tibi dilectus alloquiꝛ te in Apo/
calipſi dicens. Eſto fidelis vſqꝫ ad mortem
⁊ dabo tibi coronā vite. Hec corona nihil
aliud eſt q̄ꝫ premiū vite eterne. ad quaꝫ adi/
piſcendā inflāmare te debet deſideriū om̄i/
um chriſtianoꝝ. Eſt em̄ tā magna vt nullus
om̄ino eā eſtimare poſſit. ſicut dicit beatus
Gregoriꝰ tā multa vt nullꝰ eam dinumera
re queat. Eſt deniqꝫ tam longa ⁊ durabilis
vt nunq̄ꝫ terminari poſſit ⁊ finiri. Ad hanc
mercedē ad hanc coronā inuitat te dilectus
ſpōſus tuus dilectiſſimꝰ Jeſus chriſtꝰ ī Cā
ticis canticoꝝ dicēs. Ueni de lybano ſpon
ſa mea. veni de lybano coronaberis. Sur/
ge ergo amica dei ſponſa Jħu chriſti. colū/
ba ſponſi eterni veni ⁊ propera ad nuptias
filij dei. quia tota celeſtis curia expectat te.
quia om̄ia parata ſunt. Eſt enim paratꝰ ſpe
cioſus ſeruꝰ tuus vt tibi ſeruiat ⁊ nobilis ci
bus precioſus ⁊ delectabilis vt te reficiat ſo
cietas dulcis ⁊ preamicabilis vt tibi ꝯgau/
deat. Surge ergo ⁊ propera feſtinanter ad
nuptias. quia ibi eſt paratꝰ ſeruus ſpecioſus
vt tibi ſeruiat. Jſte ſeruus nō eſt alter niſi ce
tus angelicus. imo ip̄e eternus dei filiꝰ qui
de ſeipſo teſtatur dicens in euāgelio. Amen
dico vobis. quia p̄cinget ſe ⁊ faciet illos diſ/
cumbere ⁊c̄. O q̄ꝫ magna gloria tūc erit pau
peribus abiectis quādo miniſtrū habebūt
filiū dei ⁊ ſummi regis ⁊ totū conuentuꝫ ex/
ercitus regni celeſtis. Eſt etiaꝫ ibi paratus
cibꝰ precioſus ⁊ delectabilis vt reficiat. Jp̄e
enim dei filiꝰ menſam p̄prijs manibꝰ poſuit
ſicut ipſe de ſe in euangelio teſtatur dicens.
Ego diſpono vob̄ ſicut diſpoſuit mihi pa/
ter meus regnū. vt edatis ⁊ bibatis ſup mē/
ſam meā in regno meo. O q̄ꝫ ſuauis ⁊ deli/
cioſus eſt cibꝰ ille quem p̄parauit ī dulcedi/
ne ſua pauperi deꝰ. O q̄ꝫ beatus eſt ille qui
in regno celoꝝ panē manducabit illū qui in
clybano virginalis vteri coctus eſt igne ſā/
cti ſpiritꝰ. Si quis māducauerit ex hoc pa/
ne viuet in eternū. Tali cibo tali pane cibat
⁊ reficit ſuos electos rex celeſtis in mēſa ſua
ſicut in libro Sapiē dicíꝛ. Angeloruꝫ eſca
nutriuiſti populū tuū. ⁊ paratū panē d̄ celo
p̄ſtitiſti ei ſine labore om̄e delectamētū ī ſe
habentē ⁊ oīs ſaporꝫ ſuauitatē ⁊ deſeruiens
vniuſcuiuſqꝫ volūtati. Ecce talis ē refectio

diuine menſe. Et nihilomin⁹ parata eſt tibi
ſocietas dulcis ⁊ p̄amabilis vt tibi cōgau/
deat. Illic em̄ erit Jeſus cū patre ⁊ ſpū ſan
cto. Illic maria cū florigero exercitu v̄ginū.
Illic apl'i. martyres. cōfeſſores. ⁊ omniū ele
ctorū celeſtis exercit⁹. Miſerabilis prorſus
q̄ tā nobiliſſime ſocietati nō fuerit ſociatus
Valde mortuū habet deſideriū qui huic ſo
cietati iūgi nō deſiderat. Sed tu o p̄clariſſi
ma dei famula ſcio te quidē deſiderare xp̄m
ad hoc te niti tot; viribꝫ quomō reg; eterni
poſſis iūgi cōſortijs ⁊ amplexibꝫ. ⁊ nūc exci
ta cor tuū ⁊ animā tuā ⁊ erige totū cor tuū;
⁊ cogita quantū potes. Si em̄ ſingula bo/
na delectabilia ſunt. cogita mēte q̄ꝫ bonū ſit
illud delectabile. qḋ ꝯtinet iocunditatē om
niū bonoꝝ. Si bona eſt vita creata q̄ꝫ bo/
na eſt vita creatrix. Si iocūda eſt ſal⁹ facta
q̄ꝫ iocūda eſt ſal⁹ que fecit omnē ſalutē. Qui
hoc bene fruet̄. q̄d erit illi ⁊ quid nō erit. cer
te quicq̄d vellet hoc erit ibi. q̄cquid nollet
hoc nō erit. Ibi quippe erūt bona corporis ⁊
aīme. qualia nec ocul⁹ vidit nec auris audi/
uit nec cor hoīs intellexit. Cur ergo famu/
la dei ꝑ multa vagaris querēdo bona aīme
tue ⁊ corpis tui. Ama vnū bonū in quo ſūt
oīa ⁊ ſufficit. deſidera ſimplex bonū quod
eſt oē bonū ⁊ ſatis eſt. Ibi eſt quod amas
mater mea. qḋ deſideras v̄go beata. Ibi eſt
quicq̄d amas q̄cquid deſideras. Si te dele
ctat pulcritudo. fulgebūt iuſti ſicut ſol. Si
delectat lōga ⁊ ſalubris vita. ibi eſt ſana eter
nitas. q̄ꝛ iuſti in ꝑpetuū viuūt. ⁊ ſal⁹ iuſtorū
eterna. Si te delectat ſatietas. ſatiabimur
cū apparuerit gloria dei. Si ebrietas. inebri
abimur ab vbertate dom⁹ tue. Si te dele/
ctat dulcis melodia. ibi angelorū chori con
cinūt all'a laudātes. Si te delectat amicicia
ibi ſancti diligūt deū plus q̄ꝫ ſeipos ⁊ de⁹ di
ligit ſuos pl⁹ q̄ꝫ ſe ipī. Si ꝯcordia delectaris
oībꝫ illis erit vna volūtas quia nulla erit
ibi niſi dei volūtas. Si te delectat honor ⁊
diuitie. de⁹ ancillas ſuas ⁊ ſ̄uos ſuos bonos
⁊ fideles ſup̄ multa ꝯſtituit imo filij ⁊ filie dī
vocabunt̄. ⁊ erūt ibi ipī hereditas dei. Illi
q̄dē heredes dei. coheredes aūt xp̄i. Quale
aūt vel q̄ꝫtū gaudiū vbi tale ac tātū ē bonū
Certe dn̄e ih̄u nec ocul⁹ vidit nec aur; audi
uit nec i cor hoīs aſcēdit in hac vita q̄ntum
amabūt te bt̄i ⁊ de te gaudebūt i illa bt̄a vi/
ta. Quātūcūqꝫ quiſqꝫ deū amat. tm̄ ibi de
deo gaudebit. Ergo h̄ multū ama vt m̄l'tuꝫ
gaudeas. Creſcat in te amor dei vt ibi plene
poſſideas gaudiū dei. Meditet̄ inde mens
tua. loquat̄ inde lingua tua. Amet illud cor
tuū. ſ̄mocinet̄ os tuū. Eſuriat illḋ aīma tua
ſitiat illud caro tua. deſideret tota ſubā tua
donec intres in gaudiū dei tui. donec veni/
as ad amplexus dilecti tui. donec introdu/
cat te in thalamū dilecti ſpōſi tui. Qui cum
deo patre ⁊ ſpūſancto viuit ⁊ regnat deus.
ꝑ oīa ſecula ſeculoꝝ Amen.

¶ Explicit Bonauētura ad ſorores ſuas
moniales ſancte Clare.

Laus beate virginis

marie dictata a ſancto Bonauētura ſ̄m lit
teras ſalutatiōis angelice. ſcꝫ Aue Maria
clauſulatim. in qua mult; ſacre ſcripture lo/
cis oſtendit̄ figurata.

Aue celeſte liliū. aue roſa ſpecioſa.
Aue m̄r humiliū ſupis imperioſa
Deitat; tricliniū hac ī valle lacrimaꝝ
Da robur fer auxiliū. o excuſatrix culpaꝝ.
Virgo pia ſine pare. gabriele nūciante
Que meruiſti portare xp̄ꝫ flatu ſacro flāte
Virgo ꝑtu p⁹ ⁊ aū. refugiū ſingulare
Hac in vita vacillāte tuos ſ̄uos ꝯſolare
Ecce ſtupet hūanitas q̄ ſis v̄go puerpera
Scire neq̄t fragilitas. tāte v̄tut; opa
Fides trāſcēdēs ethera ꝯfitet̄ ⁊ v̄itas
Ex te m̄r chriſtifera carnē ſūpſit diuitas
Mat̄ natū p̄rem nata ſtella ſolē genuiſti.
Increatū res creata fontē riuus emiſiſti
Vas figulū pepiſti v̄go manēs illibata.
Per te nob m̄r xp̄i eſt ꝑdita vita data
Almiſſima ſūt viſcera q̄ dn̄i ſūt ꝯclaue.
Sāctiſſima ſunt vbera q̄ ſuxit ⁊ lac ſuaue
Quo lactat̄. m̄r aue q̄ regnas ſup ſydera
Perpetue mort; a ve nos ⁊ a malo libera.
Roſa decēs roſa mūda roſa recēs ſine ſpina
Roſa florēs ⁊ fecūda roſa gr̄a diuia
Facta celoꝝ regina. nō eſt nec erit ſecūda.
Tibi rei medicina nr̄is cept; obſecūda
In ſcriptur; figurata mult; loc; oñderis
Enigmatibꝫ mōſtrata ſacris vt ptꝫ lr̄is
Teſtamētoꝝ veter; ⁊ noui iure p̄lata
Mulieribꝫ ceter; ſup oēs eleuata
Añ mūdi originē te dn̄s ordinauit
Dū celi latitudinē ſapient̄ fabricauit
Ex tūc ſctā mēte cauit ꝑ te m̄rem ⁊ v̄ginē
Prothoplaſti q̄ peccauit expiare voraginē
Gaude v̄go m̄r gaude ꝑ te mūd⁹ reſtaurat̄,